

PHOTO TRAVEL

nr. 6 | iunie | 2009

www.phototravel.ro

John Gibbs

Țărmuri

BRITANICE

profil
DRAGOȘ NEDELCU

special
ȚARCU - MUNTELE MIC

fotolocație
DELTA DUNĂRII

practic
FOTOGRAFIA WILDLIFE

Din ultimile sondaje rezulta ca o noua caracteristica a lui H3DII-31 i-a uimit pe fotografi:

Pretul.
(9.990 Euro)

Cel mai avansat aparat fotografic digital din lume este deosebit de usor de folosit si inteles. Acesta va realiza, sa ne fie cu iertare, imagini extraordinare, foarte usor de vazut deasemenea. Pe de alta parte, daca este un lucru greu de explicat, acesta este pretul. Fotografii chiar nu pot usor intelege cum cu numai 9.900 Euro poti sa ai un aparat fotografic cu un sensor de 31 milioane de pixeli, noul software Phocus, atat pentru PC cat si pentru Mac, accesul la toata seria de obiective Hasselblad, inclusiv noul HCD 4.0-5.6/35-90 zoom, si la toate celelalte accesorii.

Dar Dvs. puteti.

Contactati dealerul local Hasselblad, si veti afla cum se poate.

www.hasselblad.com/31

HASSELBLAD

Timp Limitat.
31 H3DII-31:
(fara obiectiv)
9.990 Euro
(Oferta valabila pana la 30 Iunie 2009)

BRANDS
OFFICIAL PARTNER ONLY

Sos. Kiseleff 55,
Bucuresti, Romania.
alex@asa.ro

CÂT DE DEPARTE POȚI MERGE...

pentru a face o fotografie?

Cât de mult ești dispus să

riști și cât de mult ești

dispus să pierzi? Care

sunt limitele pe care ești

dispus să le atingi? Care sunt sacrificiile pe care trebuie să le faci? Cât de

mult contează etica?

Dacă ne gândim la foto-jurnalism sau la fotografiile paparazzi pe care le vedem zi de zi pe paginile ziarelor lucrurile pot lua o altă turnură, însă putem discuta de etică în fotografia de natură? Există și acolo o limită? Cu siguranță există.

Din misiunea în Deltă a lui Manuel Presti am avut, toți cei prezenți aici, un lucru de învățat. Există o etică de care toți cei ce fotografiază în natură ar trebui să țină cont. Știu că uneori suntem tentați să agresăm, să alergăm animalele pentru a surprinde un cadru bun, sau să le invadăm teritoriile doar pentru a găsi un pui de-abia ieșit din ou sau abia născut și pentru a immortaliza o imagine "bună" cu riscul de a lăsa în urmă o victimă. Deși misiunea lui Presti era să fotografieze pelicani în colonia de împerechere, cu pui și cu activitățile specifice acesteia, el a renunțat la această parte pentru simplu fapt că, odată deranjați, pelicanii își părăsesc cuiburile și pot pierde întreaga pontă. În căutarea unei colonii de cormorani au dat într-o zi în stuf peste multe cuiburi de stârc și egretă mare cu puii abia ieșiți

din ou. Tentația să fotografiezi era foarte mare, însă Presti a ales să lase aparatul jos și să se alăture eforturilor de a ieși din stuf fără să deranjeze păsările. Câți dintre noi pot spune că procedează astfel?

Vrem să realizăm cu toții imagini deosebite, însă trebuie să ne amintim că totul are o limită și nu trebuie să uităm că pasiunea pentru fotografia de natură trebuie să se împletească armonios cu respectul pentru natură.

Poți rupe oricâte fire de iarbă vrei pentru a nu te încurca la o fotografie macro cu o floare, iarba se va regenera. Poți îndoi niște crengi care îți intră în cadru, poți îndepărta un bolovan care te încurcă, pentru că natura nu se va supăra. Poți însă curma o viață doar de dragul unui cadru reușit? Mulți fotografi ar răspunde că nu merită sacrificiul, însă mai sunt foarte mulți pentru care acest lucru nu ar conta. Alegeți bine partea!

Dan Dinu

www.dandinu.net

dandinu@phototravel.ro

fotografie: Mihai Muntean

CUPRINS

- 6 **INFO** | Știri și noutăți din lumea fotografiei
- 26 **GALERIE** | Grzegorz Leśniewski - Austria
- 30 **INTERACTIV** | Horia Bogdan | Florin Emil Ghebosu
- 34 **FOCUS** | Dragoș Nedelcu - Contrastele Indiei
- 54 **PROFIL** | Jon Gibbs - Țărmuri britanice
- 74 **SPECIAL** | Țarcu - Muntele Mic
- 82 **FOTOLOCAȚIE** | Bucșa - Strunga
- 102 **ECHIPAMENT** | Despre ascunzători
- 106 **PRACTIC** | Fotografia wildlife
- 116 **ARTICOLUL TĂU** | Dumitru Dabija - Călător prin Patagonia | Dragoș Brătășanu - Montreaux
- 128 **CONCURS** | Fotografia câștigătoare | Câștigătorii temei "FLORAL"

foto copertă: Jon Gibbs - Port Appin, Scoția

Toate drepturile asupra materialelor apărute în revistă aparțin sc. photo travel srl. și nu pot fi reproduse, parțial sau integral, fără acordul scris al acesteia.

PHOTO TRAVEL

redactor șef dan dinu
redactor roxana comnac
design & dtp mihai muntean
corectură andreea bell
traducere veronica șerbănoiu
colaboratori bogdan florescu
iliuță goean
daniela hărdălău
octavian radu topai
anca purcarin
management dragoș giurgiu
marketing ovidiu todoran
0721 278 608
ovidiutodoran@phototravel.ro
anda georgescu
0752.232.142
andageorgescu@phototravel.ro

contact
tel/fax 0368.460.932
contact@phototravel.ro
www.phototravel.ro

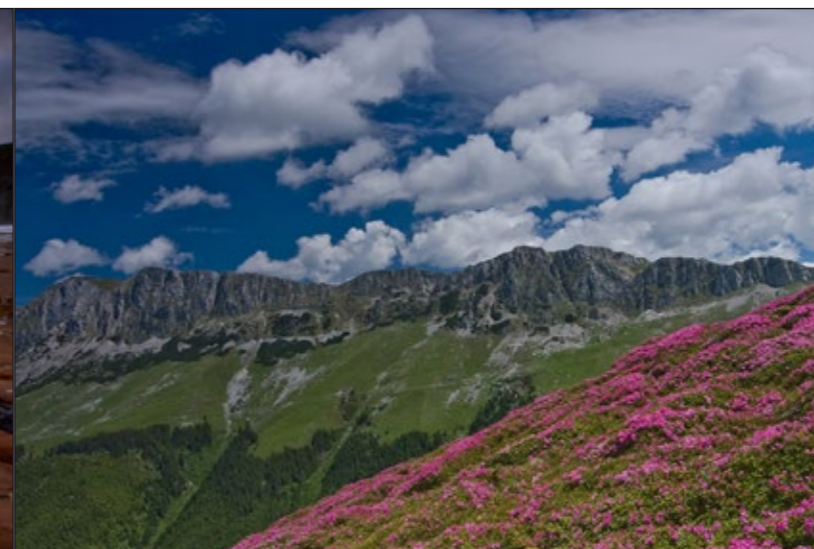
ISSN 2066 - 0650

© Dragoș Nedelcu

© Jon Gibbs

© Dan Dinu

© Mihai Muntean

La sfârșitul lunii februarie, DivePhotoGuide.com și Wetpixel.com publicau câștigătorii celei de-a patra ediții a competiției internaționale de fotografie și producții video subacvatice, organizată în colaborare cu Our World Underwater. Și anul acesta membrii juriului au admirat portofolii impresionante. Lucrările trecute de selecția finală, și premiate la fiecare dintre cele șapte categorii, certifică faptul

că standardele impuse de fotografia în mediul acvatic se îmbunătățesc, iar fotografiile continuă să prezinte într-un mod original lumea tăcută a adâncurilor. Granițele fotografiei subacvatice se extind de la an la an, aspect dovedit și de imaginile ce pot fi admirate pe www.underwatercompetition.com, respectiv în paginile revistei noastre, după cum anunțăm și în numărul precedent.

© Jonas Thormar (Danemarca); Mențiune "Wide Angle Unrestricted"

© Karen Doody (S.U.A.); Locul II - categoria "Wide Angle Unrestricted"

© Thomas Heckmann (Germania); Mentune "Wide Angle Traditional"

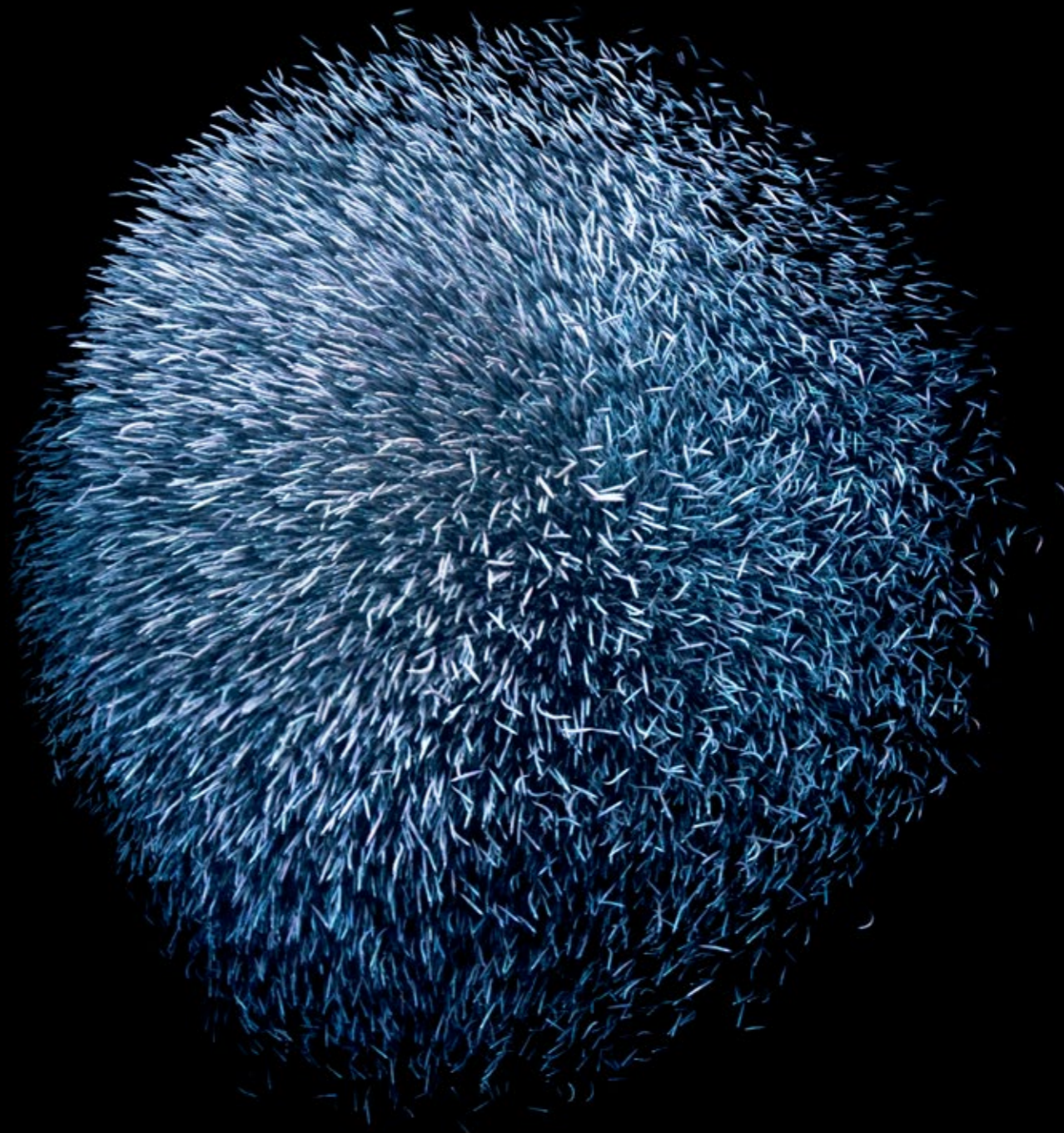
© Alessio Viora (Italia); Locul III - categoria "Wide Angle Traditional"

© Yan Ottesen (Elveția); Locul II - categoria "Novice"

© Keri Wilk (Canada); Loculi III - categoria "Macro Unrestricted"

© Bartosz Strozynski (Polonia); Mențiune "Wide Angle Unrestricted"

© David Gallardo; Mențiune "Macro Traditional"

© Linda Cline (S.U.A.); Mențiune "Macro Unrestricted"

© Cal Mero (Australia); Marele premiu - categoria "Macro Unrestricted"

WILD WONDERS OF EUROPE

Manuel Presti în Delta Dunării

În luna mai s-a desfășurat în Delta Dunării cea de a doua misiune Wild Wonders of Europe în România. Dacă în prima dintre ele Cornelia Dörr a cutreierat zonele montane din Hășmaș și Piatra Craiului în căutare de subiecte inedite, în cea de-a doua a venit rândul fotografului italian Manuel Presti să își încerce norocul. În urma parteneriatului dintre PHOTO Travel și proiectul european, am fost și noi prezenți la o parte din expediție și am ajutat la buna desfășurare a acesteia.

Misiunea lui Manuel Presti a fost în special axată pe fotografierea

pelicanilor, cea mai mare parte a timpului fiind dedicată căutării acestora. Poate că alții ar fi preferat să ajungă în coloniile principale, dar datorită faptului că pelicanii își abandonează puii în caz de pericol, mai ales în această perioadă de reproducere, Presti a preferat să nu deranjeze animalele și să caute o colonie mai retrasă, formată din exemplare tinere. După câteva zile de căutare, au întâlnit lângă Sfântu-Gheorghe, în rezervația naturală de la Sahalin un grup de câteva sute de pelicani ce veneau aici pentru a se hrăni și formau locul perfect de

© Helmut Ignat

© Helmut Ignat

fotografiat. Echipa a petrecut două seri și o dimineață împreună cu pelicanii pentru a obține imaginile dorite. Deși distanța de la care au fotografiat a fost destul de mare, acțiunea a fost din plin, aseasonată cu aterizări și decolări, zboruri în stoluri mari și în sincron, dar și momente mai intime în care păsările își curățau penele sau se certau pe un loc mai bun de odihnă.

Au mai fost făcute fotografii la Sărățuri - Murighiol, Pădurea Letea și grindurile de nisip, pe diverse canale sau pe lacurile Uzlina sau Isac. O altă parte a misiunii era surprinderea unor cadre aeriene, care însă nu a putut fi realizată din cauza condițiilor neprielnice pentru zbor. Manuel Presti consideră misiunea una de succes și promite în curând postări pe blog-ul proiectului și în galeria de imagini aferentă acestuia.

La misiune au participat alături de Presti, Iliuță Goean, ghidul și cel care s-a ocupat de buna desfășurare a lucrurilor; Helmut Ignat, fotograf și mare iubitor al Deltei și Dan Dinu, redactorul șef al revistei PHOTO Travel.

info

Mai multe informații despre misiunea din Delta puteți găsi pe blogul lui Manuel Presti, www.wild-wonders.com și în curând și pe galeria noastră foto www.phototravel.ro

MAGAZINUL F64

PROMPTITUDINE ȘI PROFESIONALISM

Nu trecem pragul magazinului pentru a veni la serviciu, ci pentru a ne cunoaște clienții, pe cei prinși în mrejele fotografiei, pe cei care vor să-i afle tainele sau pe cei care vin să ne adreseze, curioși și interesați, întrebări despre fotografii, lentile, camere... Și astfel, ceva magic se întâmplă: **trecând pragul magazinului ești întâmpinat de prietenii de la F64 și nu de vânzători distanți cu aere închipuite de superioritate, într-o atmosferă caldă, prietenoasă.** Oriunde ai privi, vezi așezate exemplar în vitrine „motivele” pentru care ai dedicat un sfert de oră din agitația zilnică și ai ajuns la F64: aparate pe film sau camere digitale, accesorii pentru dezvoltat, lumini de studio pentru mini-studioul improvizat în garsonieră, trepiedul, cel mai bun prieten pentru drumețiile pe munte sau fotografierea „off-road”, filtre, acumulatori, umbrele, rucsacuri și

Comunicare și sprijin

Motivul achiziționării se transformă, treptat, în poveste. Se împărtășesc experiențe, se descarcă fotografii, se probează trepiede, camere, lentile, se surprind cadre din jurul magazinului, se fotografiază macro: gărgărițele de pe frunzele arbuștilor ornamentali din grădină. Prin intermediul magazinului on-line, F64 are prieteni în toată țara. Știm ce trupă mai concertează la Sibiu, dacă a nins la Brașov sau ce specialități culinare s-au mai inventat în Ardeal. Sunt clienții pe care îi sunăm pentru a-i anunța că vor primi produsele comandate, clienți pe care ne dorim să îi cunoaștem personal și pe care

îi invităm cu plăcere să treacă pragul magazinului nostru, chiar dacă, uneori, distanța este prea mare... Participăm cu bucurie și entuziasm la evenimente fotografice, expoziții foto, excursii și alte întâlniri cu prieteni fotografi, pasionați sau pur și simplu prieteni ai fotografiei. Dacă nu se întâmplă nimic, inventăm noi evenimente pentru care să fotografiem, să dezbatem o imagine, să „despicăm” firul fotografic în patru.

Sprijinim inițiativele fotografice prin sponsorizări pentru că ne dorim ca această pasiune nobilă „să ardă” mereu în sufletele entuziaste ale partenerilor noștri. Vrem să stărnim interesul pentru fotografie, vrem să-i vedem pe fotografi cum surprind în imagini inedite veselia și puritatea unui subiect, dramatismul unei întâmplări neprevăzute, verdele naturii sau amestecul amețitor de culoare, așternut pe frunze de o toamnă târzie.

Seminarii atractive

Încercăm să adaptăm din mers o vorbă mare: „Un om informat este un om puternic”. Îi invităm, prin intermediul site-ului nostru, www.f64.ro, și al fotografilor care ne trec pragul și care predau lecții de fotografie, atât pe bucureșteni, cât și pe cei din provincie, să participe la seminarii foto cu tematică diversă, atractivă și interesantă. Să învățăm împreună despre tainele fotografiei de nuntă, despre ce înseamnă să fii între lumini și umbre cu ajutorul kit-urilor profesionale de lumini, care este echipamentul potrivit pentru o expediție pe munte, câtă magie poate oferi o blendă îndreptată către chipul personajului pe care focalizează un obiectiv de 50mm f/1.8.

Am inițiat proiectul acestor seminarii pentru toți cei care ne cunosc și pot transmite mai departe, prietenilor, cunoscuților, pasionaților de fotografie tot ceea ce au învățat, pentru a-i determina să iasă cu aparatul în parc într-o zi însorită de primăvară ca să testeze cele auzite și învățate de la cei vechi în breasla fotografilor. De ce facem acest lucru? Pentru a deveni corespondenți F64! Ne face plăcere să primim articole în care partenerii noștri ne pot împărtăși cele mai inedite experiențe foto despre întâmplări hazlii, despre picături de rouă și obiective macro, despre un Lensbaby, despre soarele blând de amurg și focusul selectiv ultrarapid, despre ielele care dansează noaptea în pădure și multe alte povești de fotograf! Atâta timp cât sunt numai nuvele foto, nu și povești vânătoreșv

ALBUMUL FOTO AFRICA Semnat Steve Bloom

“Living Africa” este cartea fotografului Steve Bloom ce documentează călătoria întreprinsă de acesta pe vasta suprafață a Africii. Apărută în luna noiembrie 2008, la editura Thames & Hudson, ea înglobează esența și diversitatea imensului continent. Cele 236 de fotografii, reprezentând oameni și natură sălbatică, reușesc să comaseze tradițiile tribale și frumusețea peisajului de aici, făcând să vibreze de culoare și cultură cele 336 de pagini ale albumului. Iar eseurile ce le însoțesc combină experiențele personale ale lui Bloom cu schimbările la care sunt expuși oamenii și habitatele Africii, în secolul XXI. Întreaga lucrare emană afecțiunea profundă și afinitățile fotografului cu acest continent, pe care a copilărit și unde simte nevoia să se reîntoarcă constant.

www.stevebloom.com

© Steve Bloom/stevebloom.com

“On the road” © Iulia Chiras

DIGIFOTO 2009 - IAȘI Imaginile câștigătoare

În data de 25 mai 2009, cea de-a cincea ediție a concursului de fotografie digitală DigiPhoto își anunța câștigătorii. Anul acesta, competiția a avut loc sub sloganul “Express your vision”, încurajând participarea tuturor celor pasionați de arta fotografică, interesați să-și facă cunoscută viziunea lor. Lucrările, încadrate în patru teme: “Patrimoniul Cultural”, “Jungla Urbană”, “Retro” și “Manipulare Digitală de Imagine”, au fost evaluate de către specialiști în domeniu. Au fost acordate premii ce au depășit 5000 de euro, plus premiul de popularitate acordat pe baza voturilor înregistrate direct pe site-ul evenimentului. Lucrările câștigătoare pot fi vizualizate accesând:

www.digiphoto.asii.ro/premii.aspx.

DigiPhoto este un proiect al Asociației Studenților Informaticieni Ieșeni (ASII), cea mai veche asociație studențească din Universitatea “AL. I. Cuza” Iași.

“Ceata diminetii” © Tudor Ardeleanu

“Bucharest 2009” © Daiana Olteanu

Colectia de hărți turistice

Descoperă ECO ROMANIA

www.eco-romania.ro

DEEP INDONESIA 2009 Imaginile premiate

S-au anunțat câștigătorii celei de-a patra ediții a competiției internaționale de fotografie subacvatică DEEP Indonesia 2009, organizată de DivePhotoGuide.com în colaborare cu Wetpixel.com. Lucrările, primite din întreaga lume, au relevat încă o dată complexitatea adâncurilor.

La ediția aceasta, fotografiile și-au putut înscrie imaginile în șapte categorii: "Divers", "Animal Portraits", "Animal Behavior", "Reefscapes", "Environment & Conservation", "Compact Camera", și "Indonesian Residents". Premiul disputat a depășit 30000 USD și a inclus echipamente foto, de scufundare și pachete turistice în destinații fotogenice de prim rang din Indonezia - Bali, Komodo, Lembeh, Manado, Raja Empat; și nu numai.

"Best of Show" a fost desemnat Gabriele

Donati din Italia. Iar, per total, câștigătorii au reprezentat 13 țări distincte. Cele mai bune cadre au fost expuse pe durata primei și singurei expoziții de echipament subacvatic din Indonezia, DEEP Indonesia, ce a avut loc la Jakarta între 27 - 29 martie 2009. Pe site-ul oficial al evenimentului, www.underwatercompetition.com, pot fi admirate imaginile premiate.

Asemenea tuturor competițiilor susținute de Wetpixel și DivePhotoGuide, un procent de 15% din valoarea fondurilor colectate se va îndrepta spre conservarea mediului marin.

DEEP Indonesia face parte dintr-o serie unică de competiții internaționale de fotografie și producții video subacvatice, o inițiativă a fotografilor profesioniști Jason Heller și Eric Cheng.

© Maria Rivarola (Indonezia); Marele premiu - categoria "Indonesia Residents"

© Marchione Giacomo; Marele premiu - categoria "Reefscapes"

PHOTOLIFE

DISCOVER YOUR PASSION

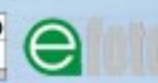
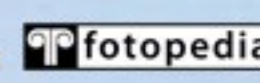
Vrei să îți editezi corect imaginile și să îți menții arhiva în ordine?
Vrei să afli ce înseamnă formatul RAW și cum se alege și calibrează un monitor?
Vrei să înveți să crezi o diaporamă cu efecte spectaculoase?
Vrei să afli secretele programelor Adobe Lightroom și Proshow Producer?

Atunci te așteptăm în 25 și 26 iulie
la două workshop-uri inedite despre fotografie.

WWW.PHOTOLIFE.RO

FOTOGRAFIA DIGITALA
&
DE LA FOTOGRAFIE LA DIAPORAMA

WORKSHOP

At the heart of the image

Nikon D300 Body + accesorii cadou

~~5999,00 Lei~~

Pret promo: 5399,00 Lei

Nikon 50mm F/1.8 AF
~~459,00 Lei~~
Pret promo: 399,00 Lei

Nikon 18-105mm VR
F/3.5 - 5.6 G ED AF-S
~~999,00 Lei~~
Pret promo: 899,00 Lei

Nikon 55-200mm VR
F/4.5 - 5.6 G ED AF-S
~~759,00 Lei~~
Pret promo: 699,00 Lei

iLogicDesign

advertising | design | creatie

iLogicDesign.ro

AUSTRIA

Luna aceasta am selectat din portofoliul Wild Wonders of Europe câteva imagini ce surprind marmote, fotografiate de Grzegorz Leśniewski în Austria.

Născut în 1972 în Lublin, în estul Poloniei, Grzegorz Leśniewski este biolog în cercetare (de mediu), ce s-a dedicat observării păsărilor încă din 1985.

Este membru activ în mai multe cluburi ecologice și de ornitologie. Începând cu anii '90, pe parcursul a 8 ani, a organizat tururi în estul Poloniei, adresate celor interesați de observarea păsărilor sau amatorilor de natură. A început să fotografieze din 1994, inițial doar păsări. Ulterior, și-a extins domeniul de interes abordând peisaje și flori.

Cel mai important subiect surprins de Grzegorz este viața sălbatică din Polonia. Ca biolog el încearcă să fotografieze comportamentul animalelor și interacțiunea dintre specii.

Grzegorz Leśniewski
(Polonia)

“Nu există canguri în Austria”, scrie pe tricourile expuse spre vânzare în aeroporturile din Austria. Da, foarte amuzant, cred austriecii. Așadar, ce poate fi special aici, în afară de festivalurile Mozart, de schi și castelul Schoenbrunn? În ceea ce privește natura, aici sunt locuri incluse pe lista patrimoniului mondial UNESCO, regiunea de stepă din jurul Lacului Neusiedl, de exemplu. Mai este “Parcul Național Hohe Tauern” cu munți și ghețari de aproximativ 4000 m altitudine. Dar și o specie sosită în pădurile situate de-a lungul Dunării: vulturul codalb; ce a reapărut în Austria decenii după ce era cunoscut drept un vizitator hibernal.

AUSTRIA

Populație: 8.3 milioane

Suprafață totală: 83872 km²

Densitatea populației: 97/km²

Total suprafețe protejate: 3.6%

Parcuri naționale: 6

Situri “NATURA 2000”: 214

Cea mai mare rezervație naturală:

Karwendel 54325 ha

Photo: Grzegorz Leśniewski / www.wild-wonders.com

Photo: Grzegorz Leśniewski / www.wild-wonders.com

Photo: Grzegorz Leśniewski / www.wild-wonders.com

Visezi la Delta Dunării ?

Croaziere și excursii în Deltă

Cazare pe hoteluri plutitoare de ****

Birdwatching și excursii de pescuit

Organizare de teambuilding

www.wilddanube.ro

**Ai rămas fără cuvinte?
Interacționează prin fotografie...**

Aceasta este rubrica celor care cred în puterea de exprimare a fotografiei și nu ezită să facă cunoscută viziunea lor! Noi considerăm că este o provocare să descoperim imagini inedite. Știind că mai sunt și alții care gândesc la fel, am conceput INTERACTIV-ul special pentru tine.

Trimite-ne maxim 10 fotografii pe aceeași temă, iar dacă sunt reușite le vom publica în numerele următoare. Imaginile trebuie însoțite de o scurtă descriere și de câteva informații despre tine, incluzând și datele de contact. Ai libertatea de a aborda oricare dintre domeniile noastre de interes: natură, călătorie, wildlife!

CERINȚE: jpg | 1024 pixeli latura mare | 72 dpi

e-mail: interactiv@phototravel.ro

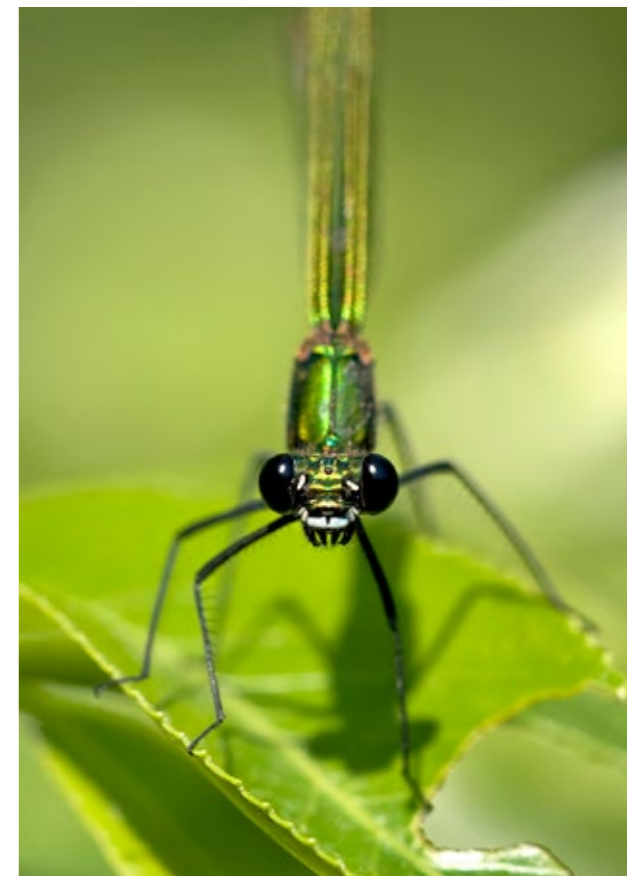
Horia BOGDAN

Libelule

Macro-fotografia este un subdomeniu al fotografiei tot mai popular în zilele noastre, care pare să aibă ca subiecte favorite florile sau fluturii, de regulă elemente viu colorate, care sunt la îndemână sau care sar în evidență oricărui pasionat de natură. Cu toate acestea, există mult mai multe subiecte interesante de explorat, iar un exemplu pot fi oricând libelulele. Ele probabil se află într-un con de umbră față de alte insecte din cauza faptului că nu sunt atât de evidente în mediul nostru urban sau fiindcă pur și simplu publicul general încă nu și-a dat seama că ele pot fi colorate, elegante sau estetice. Realitatea este că ele se întâlnesc și în orașe, la munte, la deal sau la câmpie... practic aproape oriunde în țara noastră iar vizavi de calitatea lor fotogenică, vă las pe dumneavoastră să decideți.

Libelulele (ordinul Odonata) se împart în două categorii: Zygoptera - sau cele cu aripile lipite în poziție de repaus și Anisoptera - cele cu aripile depărtate în poziție de repaus. Ele pot avea dimensiuni diferite și pot fi găsite în special de-a lungul cursurilor de apă în întreg sezonul cald, începând cu aprilie și până în octombrie.

Horia Bogdan | Oradea
www.horia-bogdan.com

Florin Emil GHEBOSU

Platoul Bucegi, Cabana Babele

Ca în fiecare iarnă pregătesc o expediție pe munte, să fug de problemele acumulate de-a lungul anului, de stresul de la serviciu și de la facultate. Emoțiile și nerăbdarea îmi creează o stare de neliniște, devenind poate puțin stresant pentru colegii de expediție. În sfârșit aflându-mă pe drum ajung fericit la cota 1400 Sinaia, de unde îmi încep traseul. Vremea se lasă rea, cu ceață și viscol, vântul atingând viteze mari. Echipat și pregătit psihic, pornesc la drum cu speranța că mâine va fi senin. Ceața este din ce în ce mai deasă, ajungem la cabana Babele seara târziu, cu aparatul încă în rucsac, nefolosit. Frigul și cu ninsoarea îmi lăsă urme de gheață pe față, haine și lanternă. Un traseu greu pe care să-l ții minte.

Dar parcă Dumnezeu ține cu mine... a doua zi cerul devine senin, formele și giganții mi se arată în cale, iar norii jucăuși parcă mă urmăresc... îmi țin aparatul la gât capturând un vis, o amintire în imagini. Mirosul de piatră arsă îmi învăluie nările. Rămân uimit cum o cabană, Piatra Arsă, poate avea și un miros specific, sau poate este doar un miraj.

Un câine mă atenționează, vorbesc cu el și îl mângâi arătându-i "că's" om bun. Îl rog în glumă să ne țină companie pe traseu înapoi la cabana Miorița, și, spre surprinderea mea, asta și face. Profund marcat și cu inima împăcată devin doritor de o aventură nouă, dar și de o reîntoarcere.

Florin Emil Ghebosu | București

www.ghebosufloirinphotography.blogspot.com

“Detaliile pot oferi o imagine a Indiei, dar contrastele sunt cele care o definesc. Întotdeauna te va șoca viața de zi cu zi de la zidurile Taj Mahal-ului, sau cerșetorii din fața unui magazin cu bijuterii, sau modul în care toată lumea aruncă mizeria în mijlocul drumului, sau o intersecție haotică în care fiecare intră pe unde are loc, fără a ține cont de sensul legal sau alte reguli. Detaliile te pot face să înțelegi mai mult din cultura lor, dar nu îți vor oferi imaginea de ansamblu. Se spune că pentru India poți avea două sentimente: ori o iubești, ori o urăști din toată inima”

interviu: Roxana Comnac
foto: Dragoș Nedelcu

Dragoș Nedelcu

Contrastele

INDIEI

DRAGOȘ NEDELCU

Foto-jurnalist independent, absolvent al Facultății de Jurnalism din București și al Facultății de Cibernetică (A.S.E. București). Este pasionat de călătorie, alpinism/escaladă și fotografie, majoritatea expedițiilor întreprinse (Egipt, Tailanda, India, S.U.A., Kenia, Tanzania, Peru, Europa, Mexic, Argentina, Chile și Paraguay) fiind axate pe aceste aspecte. A descoperit fotografia în 1995. Primele aparate folosite au fost un Polaroid și un Zenit. La ora actuală lucrează atât în format digital cât și pe film, preferând fotografia pe diapozitiv. A fost redactor șef la publicațiile MBike și la Knox Magazine. A publicat fotografii în numeroase reviste și cotidiene. A câștigat premii la diverse competiții de profil. A susținut expoziții fotografice apreciate în Zagreb, București, Iași, Slobozia și Pitești.

PHOTO Travel: India fascinează prin istorie, spiritualitate, mituri și realități ce stau la baza acestora. Cum a prins contur și în ce mod s-a materializat dorința de a realiza o expediție în această țară?

Dragoș Nedelcu: Totul a pornit dintr-o simplă curiozitate, vroiam să văd dacă India este captivantă și misterioasă, așa cum se aude. Excursia am plănuț-o cu Teodor Tulpan (Fane), primul român pe Everest. Și lui îi plac aventurile. Nu știam foarte multe despre ce înseamnă să călătorești în India. Priveam India ca pe un subiect tabu și nu găseam suficientă motivație pentru o excursie acolo. Toate acestea până în ianuarie 2008.

Despre istoria Indiei citisem ceva cu mai mulți ani în urmă... o carte stufoasă și încărcată de prea multe date, și anume "Descoperirea Indiei", scrisă de Jawaharlal Nehru, un ilustru prim ministru al Indiei. Mai știam și câte ceva despre Gandhi și Taj Mahal, dar cam atât. Restul, enigmă. Ghidul nostru de călătorie a fost un Lonely Planet pe care l-am cumpărat în ultima

zi a unei călătorii în Yosemite (California, S.U.A.). Visam de pe atunci la o călătorie în India. Nu am avut foarte mult timp să compun un traseu, așa că i-am lăsat cartea lui Fane. Abia în avionul spre Delhi am reușit să alegem un traseu de care ne-am și ținut până la urmă.

P.T.: Ce anume ați încercat să surprindeți pe parcursul acestei călătorii? Care au fost principalele obiective vizate?

D.N.: Amândoi vroiam să vedem cât mai multe și să înțelegem cât mai bine ce înseamnă India. Ne gândeam că nu ne vom mai întoarce... Acum, însă, mă gândesc la viitoarea excursie în India. Primele zile le-am petrecut în Delhi. Aici a fost primul șoc. Încă de pe aeroport am remarcat o atmosferă încărcată de praf și fum. Acolo, chiar dacă este senin, nu se vede foarte bine cerul. Este un fum subțire cu care ne-am obișnuit. Am stat în Paharganj, un cartier și bazar pentru turiști. Aici am avut primul contact cu mizeria. Aici am învățat și primele lecții despre comisionari, oamenii care se țin

scai de tine pentru un comision, fie el la hotel sau magazin, sub pretextul că ei te-au adus acolo.

Am vizitat Fortul Roșu și Mormântul lui Humayun. Primul este un obiectiv important pentru localnici, de el fiind legată independența Indiei. Nu este neapărat impresionant (fortul din Agra este mult mai bine conservat). Mormântul lui Humayun este însă ceva deosebit, iar clădirea principală de aici seamănă cu Taj Mahal-ul.

Următoarea destinație a fost Pushkar. Orașul este vestit pentru un târg de cămile care are loc o dată în fiecare an, în noiembrie. Drumul până acolo a presupus o călătorie de 14 ore cu trenul (în timp am învățat că 14 ore sunt chiar puțin). A fost singura dată când am călătorit cu clasa I în India. Diferența dintre cele două clase

este că la clasa I se oferă cearceafuri în vagoanele de dormit și aerul condiționat merge numai la 16 grade. În rest, aceiași vânzători de ceai, aceiași cerșetori, aceleași lacăte pentru bagaje, aceleași paturi suprapuse, aceiași șobolani pe jos. Pushkar este un oraș sfânt. Numeroși hinduși vin aici pentru a se spăla în apele lacului. În oraș sunt complet interzise carnea și alcoolul (orice abatere poate însemna detenție într-o închisoare indiană). Frapant însă este că în orașele sfinte sunt legale drogurile ușoare. De pe acoperișul hotelului se putea vedea tot lacul la suprafața căruia apăreau periodic pești de dimensiuni impresionante. O plimbare la lac poate supune orice turist la un test de voință. Aici, numeroși saddhu (oameni sfinți) vin și încearcă să spele orice turist în apa lacului cu un ritual specific

Ghatari pe malul Gangelui, Varanasi, Uttar Pradesh

Taj Mahal, mausoleu construit de împăratul mogul Shah Jahan pentru soția sa, Mumtaz Mahal, în secolul al XVII-lea (Agra, Uttar Pradesh)

Îmbilânzitor de cobre, Varanasi, Man Mandir Ghat, Uttar Pradesh

contra unei sume stabilite de ei. Tot ceea ce puteam face, era să-i refuz politicos. Păcăliții sunt ușor de recunoscut, după o brățară de sfoară ieftină pusă la mână. Tot aici am încercat și o călătorie cu cămila. Nu este cel mai plăcut lucru și în final am fost fericiți că am ales turul de o jumătate de zi în locul celui de două zile. Priveliștea este foarte frumoasă, dar statul pe cămilă se poate dovedi foarte inconfortabil după prima jumătate de oră. Cămilele sunt animale malefice care mușcă, scuiță, put și scot zgomote asemănătoare cu ale ursului în bârlog. În a doua zi în Pushkar l-am găsit pe Parvez, un vânzător de oale tibetane. Trebuie să spun de la început că în India nu există noțiunea timpului, așa că 3-4 ore într-un magazin pot fi ceva normal. El ne-a arătat numeroase oale de alamă pentru meditație. Prin rotirea unui băț pe

buza oalelor, acestea intră în rezonanță și produc sunete cristaline. Așa am învățat să deosebim un sunet pur al unei oale tibetane originale de cel al uneia făcute în serie.

În continuare am mers la Jaipur, ca destinație intermediară spre Agra. Jaipur e singurul loc care nu mi-a plăcut. Este foarte murdar, zgomotos, aglomerat. Obiectivul turistic principal este un simplu zid. În același timp, Jaipur este capitala Rajasthanului și se poate dovedi o destinație foarte inspirată pentru cumpărături (bijuterii, țesături). O imagine pe care nu o pot uita este cea din ultima bancă a autobuzului oprit în drum spre Jaipur. Un fum gros de santal ars era peste tot... câteva indience încercau să ne pună câte un semn în frunte, pentru bani, bineînțeles, iar de afară se auzea prelung: "Jaipu - Jaipu - Jaipu - Jaipuuuuuur". Era

Îmbilânzitor de cobre, Pushkar, Rajasthan

șoferul care încerca să aducă mai mulți călători în autobuz. Autobuzele nu au o capacitate maximă. Adică, oricât de plin ar fi un autobuz, întotdeauna se mai poate găsi loc pentru încă 5-6 oameni cu bagaje.

Nu am stat decât o zi acolo și am plecat spre Agra. Deja începusem să ne obișnuim cu țara și cu localnicii. Ni se părea normal să se strângă lumea în jurul nostru; e normal până la urmă, ei sunt un miliard, iar turiștii abia dacă sunt câteva mii. Începuse să ni se pară normal să ne târguim. Am reușit să călătorim o jumătate de oră cu ricsa pentru 10 rupii (un dolar era 40 de rupii). În Agra am stat foarte aproape de intrarea în Taj Mahal. Am avut mare noroc cu legitimația de jurnalist, altfel nu aș fi putut să intru cu rucsacul foto la Taj Mahal. Taj Mahal-ul este cu adevărat impresionant și pot spune că nu degeaba a devenit simbolul Indiei. Este foarte curat, iar la răsărit se poate vedea cum își schimbă culoarea din roșu în alb. Pe clădirea principală se spune că este scris întregul Coran, în jurul intrărilor. Toate ornamentele sunt făcute cu pietre semiprețioase în exterior și cu pietre prețioase în interior încrustate în marmură albă. Din cauza poluării însă, marmura a început să își schimbe ușor culoarea în gălbui.

După Taj Mahal am vizitat Fortul din Agra. Aici am văzut o concepție nouă despre restaurări (plăcile sculptate crăpate nu sunt lipite la loc, ci se fac altele noi identice). Mâna de lucru este foarte ieftină. O zi de lucru, dacă nu presupune folosirea curentului electric este plătită cu 1 dolar.

De la Taj Mahal la Varanasi am mers cu trenul, de data aceasta la clasa a II-a. Varanasi este un alt oraș sfânt al hindușilor. Aici vin credincioși din toate

colțurile Indiei pentru a se spăla în apele sfinte ale Gangelui. Spălarea ritualică presupune tăierea părului și o intrare în apă. Am făcut peste 1000 de fotografii în Varanasi și acum îmi pare rău că nu am făcut mai multe. Pot spune că acesta este un loc extraordinar pentru fotografiat. Mi-au trebuit 5 zile să încep să înțeleg. La început nu percepeam nimic din haosul de la Ghatari (porți ale orașului spre Gange). Cu timpul am început să văd că acolo se întâmplă totul... există frizeri, dentiști, mâncare... toate pe malul apei. Am urmărit de mai multe ori ritualul de dinaintea intrării în apă. Un alt lucru greu de înțeles pentru un european sunt ghaturile de ardere. Acestea funcționează ca niște crematorii în aer liber pe malul râului. Fiecare trup este spălat în apa râului, după care este așezat pe un munte de lemne. Prin ardere, nu mai rămâne decât o mână de cenușă care este aruncată în apă. Imaginile și mirosurile sunt șocante. În funcție de statutul social, unii morți pot fi arși pe ruguri de lemn scump (pentru cei care își permit există și opțiunea santalului). Oamenii sfinți (saddhu) și copiii morți nu pot fi arși, ci sunt aruncați în apele râului cu o piatră legată de picioare.

Următoarea destinație a fost Ellora (trebuia să fie Ajanta, dar din cauza unei nesincronizări, am schimbat planul). Nu știam nimic despre Ellora și peșterile sculptate. Acum pot spune că sunt mai spectaculoase decât Piramidele din Egipt. La Ellora sunt numeroase peșteri în zidurile cărora au fost sculptate temple. Contrar așteptărilor, acestea sunt mari, au până la 30-40 m înălțime și luminare naturală. Există temple budiste, jainiste, hinduse, vechi de peste 1000 de ani. Toate structurile din peșteri sunt monolitice, ceea ce înseamnă că nimic nu a fost

Intersecție în Delhi

Barcă pe malul oceanului, Goa

Pelerin, Varanasi , Uttar Pradesh

Spălare ritualică pe malurile Gangelui, Uttar Pradesh

adus ulterior. Cea mai impresionantă structură este templul Kaylash (acesta are dimensiuni colosale, foarte multe sculpturi și aceeași structură monolitică). După Ellora am plecat spre Hampi cu autobuzul. Aici am văzut că șoferii indieni nu știu la ce sunt bune denivelările de pe asfalt pentru încetinit (trec cu 80 km/h peste ele), iar șocurile ne făceau să săltam câte un metru cu bagajele în brațe, pentru a ateriza apoi pe bancheta dură. Hampi, deși nu este mai mult decât un simplu orașel, deține numeroase ruine și una dintre cele mai frumoase zone de bouldering din lume. Bouldering-ul, ramură a escaladei sportive, presupune urcarea unor trasee cât mai dificile pe bolovani nu foarte înalți. În săptămâna pe care am petrecut-o acolo ne-am convins că e într-adevăr foarte frumos. Aici vin numeroși cățărători din întreaga lume, ca în pelerinaj.

De la Hampi până la Gokarna (stațiune la ocean) au fost doar 8 ore cu autobuzul. Aceiași șoferi și aceleași hopuri. De data aceasta am stat la mijlocul autobuzului, unde zdruncinăturile se simt mai puțin. Litoralul indian nu are apele turcoaz de pe țărmul african... apa este tulbure aici, iar pe mal este destul de aglomerat. Ne-am plictisit repede în Gokarna și am plecat în Goa, unde am descoperit același lucru, normal de altfel. Așa că ne-am întors în Delhi cu trenul: 42 de ore la vagonul de dormit, cu ochii pe bagaje ca pe butelie. Se pare că se fură în acel tren... "Ceai, ceai, ceai", 5 rupii un ceai... bananele 20 de rupii un ciorchine. Și restul până la 42 de ore, mâncare de acasă. Nu am stat mult în Delhi și am plecat spre nord, unde Fane vroia să urce și pe munte, așa că ne-am oprit la Rishikesh. Aici vin numeroși yoghini și, în urmă cu 30 de ani, formația Beatles a petrecut o lună într-un

info

India, oficial Republica India, a cunoscut independența în anul 1947. Numele ei derivă de la denumirea local-istorică a fluviului Ind. Este a șaptea țară ca dimensiune și a doua ca populație din lume. Se află poziționată în sudul Asiei și ocupă o arie de 32,263 km², reprezentând 2,4 km² din suprafața totală a Pământului. Este divizată în 26 de state și 6 uniuni teritoriale, dominate de cele mai variate forme de relief. Este bine delimitată geografic și geologic. Conține 4 regiuni geografice: marele lanț muntos Himalaya (cu cel mai înalt vârf - Nanda Devi 7817 m) - unul dintre cele mai căutate locuri pentru alpinism și escaladă; câmpia Indo-gangetică - ce include valea Brahmaputrei, și fluviile Gange și Indus; zona deșertului Thar - o arie recunoscută pentru arta și meșteșugurile întâlnite aici; și regiunea peninsulară din sud, înconjurată de munți. Moștenirea spirituală și culturală a Indiei este marca definitorie a dinastiilor hinduse, budiste și musulmane, care au condus vastul subcontinent.

"ashram" (au și compus versurile pentru un album). Aici am văzut o vacă murind în fața unui magazin de bijuterii. A murit de bătrânețe și au învelit-o cu o pătură. Vaca este animal sfânt. De muls, le poate mulge însă oricine. Un alt lucru pe care l-am învățat despre bovine este că boii nu sunt sfinți (sunt considerați proști), așa că aceștia pot fi tăiați, lucru de care m-am convins la Ellora, unde am mâncat Beef Biryani (orez cu carne de bou). Încă o oprire scurtă în Haridwar și am ajuns din nou în Delhi de unde am luat avionul spre casă.

P.T.: A fost greu să vă adaptați regulilor de comportament specifice acestei țări? Ce trebuie să știe un fotograf când ajunge aici?

D.N.: Nu pot spune că sunt foarte multe reguli. În general, nu e politic să mănânci

cu mâna stânga sau să dai ceva folosind mâna stângă. La toaletă nu există hârtie igienică. La intrarea în temple trebuie să te descalți, fără garanția însă ca vei mai găsi pantofii la întoarcere.

India nu este o țară periculoasă, așa că nu trebuie foarte mare grijă cu aparatele foto. În general e politicos să ceri voie înainte să faci o fotografie. Sunt mulți care cer bani pentru a li se face fotografii (10 rupii sunt în general suficiente). Copiii preferă pixuri colorate sau bomboane. În multe obiective turistice este interzisă folosirea trepiedului (deși este permisă folosirea blițului!).

P.T.: Cum este să străbați India cu aparatul de fotografiat în mână? Care sunt tentațiile fotografice cele mai frecvente?

D.N.: Rucsacul foto era separat, fiind mare și greu. Acolo aveam un D200 cu grip, un 80-200mm cu 2.8, un 135mm cu 2.8, 50mm cu 2.8, 28mm cu 2.8, un trepied greu de la Manfrotto și o grămadă de accesorii, plus un corp pe film FM3a și o grămadă de filme dia. Nu mi-a părut rău că l-am cărat, deși foarte mulți mă întrebau când mă plimbam: "Are you leaving today, sir?".

Unele portrete pot fi extraordinare. E bine să fii tot timpul pregătit cu un teleobiectiv. Dacă te apropii mai mult însă, trebuie să ai și 10 rupii, altfel își vor acoperi fața.

Mulți vin și te roagă să faci o poză și cu ei, fără să ceară bani. Se simt bine să apară într-o fotografie cu un alb. De cele mai multe ori e foarte greu să scapi neobservat, așa că e bine să păstrezi distanța și să folosești distanțe focale lungi pentru a nu deranja. La Hampi a trecut un grup de turiști localnici, și a trebuit din politețe să fac poze cu fiecare pe rând, inclusiv cu un copil în brațe.

La Varanasi pot spune că este rai pentru un fotograf. Asemenea unui pescar

sânguincios, înainte de răsăritul soarelui mergeam și îmi instalam trepiedul pe malul apei și așteptam venirea credincioșilor. Foloseam numai 80-200mm cu 2.8. La intrarea în apă am văzut amestecate petale de flori aduse ca ofrandă, gunoaie și jumătate din leșul unei maimuțe din care mai mâncau încă niște câini. Tot pe malul apei puteai vedea cum se spală rufele în India. Acestea sunt lovite de o lespede de piatră, până iese mizeria din ele. Majoritatea hainelor nu rezistă mai mult de 2-3 spălări, lucru de care m-am convins repede.

Taj Mahal-ul este extraordinar și îți lasă o impresie de neuitat. E bine să ai un obiectiv superangular și un fish-eye. Nu ai mare lucru de fotografiat în afară de templu.

P.T.: Contrastele izbitoare ale orașelor și viața trepidantă de aici contribuie la forța de sugestie a imaginilor realizate. Poate fi surprinsă India prin detalii simple?

D.N.: Bineînțeles că detaliile pot oferi o imagine a Indiei, dar contrastele sunt cele care o definesc. Întotdeauna te va șoca viața de zi cu zi de la zidurile Taj Mahal-ului, sau cerșetorii din fața unui magazin cu bijuterii, sau modul în care toată lumea aruncă mizeria în mijlocul drumului (pentru a fi culeasă peste noapte), sau o intersecție haotică în care fiecare intră pe unde are loc, fără a ține cont de sensul legal sau alte reguli. Detaliile te pot face să înțelegi mai mult din cultura lor, dar nu îți vor oferi imaginea de ansamblu. Se spune că pentru India poți avea două sentimente: ori o iubești, ori o urăști din toată inima. Eu pot corecta puțin afirmația... ai nevoie de timp ca să o cunoști, și abia după aceea o vei înțelege și îți va plăcea. Trebuie să înțelegi contrastele și viața de zi cu zi. În final, poți ajunge să treci peste mizerie, zgomot și mirosuri și să îți placă India,

Ritualul de spălare în apele Gangelui, Varanasi, Meer Ghat, Uttar Pradesh

Cântăreț la sarod, Pushkar, Rajasthan

într-un mod inexplicabil poate.

P.T.: Viața din India se petrece în mare parte în stradă. Cum se vede acest lucru prin ochii unui fotograf european?

D.N.: Trebuie să ajungi să înțelegi, ai nevoie de câteva săptămâni pentru asta. La început nu simți decât disconfortul creat de mizerie, mirosuri, fum, șobolani. Când ajungi să te obișnuiești cu mizeria, poți începe să înțelegi viața de acolo. Trebuie să te obișnuiești cu mirosul de fum, cu mirosul de santal, cu mirosul de curry, cu cerșetorii leproși de la malurile ghaturilor, cu saddhu, cu șoferii de ricșă, cu claxoanele, cu ceaiul făcut pe marginea drumului, cu thali picant. După ce ajungi să înțelegi, poți face și fotografii...

P.T.: Abordarea dvs. fotografică se axează pe puterea de expresie a imaginii, într-un stil apropiat de foto-jurnalism. Ce altceva vă mai place să fotografiați?

D.N.: Îmi plac foarte mult peisajele și portretele. De multe ori merg în anumite zone numai pentru un peisaj sau pentru o serie de portrete. În 2005 am fost la Rișca, în județul Suceava pentru câteva portrete. Au ieșit câteva fotografii care îmi plac foarte mult. Altă dată, aflat pe insula Kalymnos, în Grecia, aproape de malul turcesc, am prins o furtună puternică. Am tras câteva filme dia. Sunt niște culori extraordinare și niște contraste deosebite, create de norii plumburii și soarele care mai reușea să arunce câte o rază pe mare în depărtare, înainte de apus.

P.T.: În ultima perioadă ați vizitat diverse destinații exotice. Le preferați pe acestea în detrimentul locațiilor europene mai accesibile? Ce v-a atras la ele?

D.N.: Am văzut destul de multe locuri din Europa, dar prefer destinațiile exotice.

Îmi place să descopăr culturi noi, să învăț primele cuvinte într-o limbă pe care nu o cunosc. E un sentiment foarte plăcut când ajungi să spui câteva cuvinte într-o limbă nouă și să te înțelegi cu localnicii, devenind și ei mult mai prietenoși. Îmi plac plajele albe și apele turcoaz, curate. Îmi plac și munții înalți sau locurile neumbrate.

P.T.: Ați călătorit în Peru, India dar și în Africa. V-ați atașat de o anumită populație în mod special?

D.N.: Pot să vă spun ca tailandezii sunt cea mai prietenoasă populație. Am petrecut două luni în Tailanda în 2007, dintre care o lună întregă pe o insulă fără electricitate, unde nu am folosit bani până în ziua plecării (scrisesem totul pe niște caiete, cum se făcea la țară mai demult). Poate că ați auzit de surâsul thailandez. Ei bine, totul este adevărat, surâsul este

cea mai firească expresie acolo, lucru de care m-am convins în primele minute.

La polul opus sunt kenienii. Dacă este o persoană care nu încearcă să te păcălească, înseamnă că deja te-a păcălit o dată. Totul se rezumă la bani. Dacă încerci să faci fotografii, vei vedea de multe ori o ploaie de pietre care se apropie.

P.T.: Lucrați în același timp atât în format digital cât și pe diapozitiv. Care au fost motivele care v-au determinat să rămâneți fidel acestuia din urmă?

D.N.: Diapozitivul are în continuare un avantaj clar față de digital: culoarea. Diapozitivul are culori, digitalul nu. Aceași fotografie făcută în Africa (digital și dia) arată mult diferit: un rinocer la safari fotografiat cu digitalul e gri, fără prea multe nuanțe. Fotografiat cu dia, pielea lui capătă nuanțe, unele care bat

Un popas în deșert, Pushkar

Fortul Roșu, New Delhi

în maro, foarte multe griuri, detalii. Explicația pentru culori este simplă. Digitalul folosește în continuare matricea Bayer de interpolare. Adică fiecare pixel are de la început o culoare (roșu, verde sau albastru) pe care o percepe cu o anumită intensitate.

Matricea distribuie culorile. Deci rezoluția reală a aparatului este de trei ori mai mică decât cea specificată de producător, dacă ne referim la culori. Pe de altă parte, filmul poate dezvălui detalii până la scanări de 25 megapixeli pentru un cadru de 35 mm, iar fiecare

punct poate avea orice culoare, și să nu uităm că pentru film sunt folosite emulsiile suprapuse.

Filmul este scump... un dia este 30 RON, dezvoltarea încă 20, scanarea este scumpă și ea (dacă nu ai deja un scanner de film). Rezultatele le vezi

abia după ce ajungi acasă și scanezi filmele, dar merită. Digitalul este mai comod și în loc de 1000 de cadre, pot face liniștit 20000.

Pe de altă parte, un aparat pe film nu atrage atenția și este mai mică șansa să fie furat. Un FM3a cu 28 mm 2.8 pare un aparat al anilor 60, deși aparatul este modern (lansat 2001), iar lentila este printre cele mai bune de la Nikon. În țări în care probabilitatea furtului este mare, prefer să am un aparat care să nu atragă atenția.

P.T.: Ce părere aveți despre piața fotografică din România? Cum se poate afirma un tânăr fotograf aici?

D.N.: Cred că piața fotografică de la noi este în plină dezvoltare. Odată cu intrarea în U.E., au început și pe aici să se miște lucrurile.

Ca freelancer, e destul de greu să găsești contracte într-o piață care funcționează pe pile și relații. Ca în orice alt domeniu, însă, e bine să nu te lași bătut.

www.lumeaeamea.ro

Țărmuri BRITANICE

Jon Gibbs

De multe ori uităm valoarea naturii înconjurătoare, obișnuiți cu ea nu îi mai acordăm importanța cuvenită, aruncând asupra ei o agasantă indiferență. Lucrurile simple care ne întâmpină la tot pasul devin firești, banale și obositoare prin permanența lor. Devine greu să fii surprins mereu de întâmplările mărunte din jurul tău și să reușești constant să le immortalizezi în cadre grăitoare. Nu la fel consideră și Jon Gibbs, fotograf peisagist din Marea Britanie. Puterea și dorința constantă de descoperire a imediatului este respirată de fiecare fotografie în parte. Imaginile realizate de el ne înfățișează aspecte unice ale ținuturilor natale, ce sunt dominate de țărmuri magice și ape misterioase.

interviu: Roxana Comnac
foto: Jon Gibbs

JON GIBBS

Fotograf profesionist din comitatul Norfolk, regiunea East (Anglia). S-a specializat pe surprinderea peisajelor din regiunea de coastă, cu precădere din Marea Britanie. A lucrat pe film de 35 de mm și în format mediu 6x7 cm până în anul 2004. În prezent utilizează o cameră foto Canon EOS-1Ds Mark II și obiective Canon L. Este câștigătorul mai multor competiții de profil, menționând aici: "Take A View - Landscape Photographer of the Year 2007", "Isle of Skye Photography Festival" - câștigătorul categoriei "Peisaj" și "Digital Camera Magazine Photographer of the Year 2008" - locul doi la secțiunea "Viziune Creativă".

În luna aprilie 2009 a publicat o carte intitulată "The Broads - Waterways of Norfolk and Suffolk"/"Broads - Canale navigabile din comitatele Norfolk și Suffolk", și are în plan finalizarea, pe parcursul anului 2010, a încă două publicații: "The Norfolk Coast"/"Regiunea de coastă Norfolk" și "The Suffolk Coast"/"Regiunea de coastă Suffolk".

PHOTO Travel: Cum este să fiți fotograf peisagist în Marea Britanie? Întâlniți aici suficiente provocări fotografice sau este nevoie să străbateți mii de kilometri, luând drumul altor continente, spre a le găsi?

Jon Gibbs: Deși Marea Britanie este mică în comparație cu multe țări europene avem o varietate incredibilă de peisaje. La un nivel personal abia dacă am atins suprafața posibilităților fotografice care sunt disponibile aici.

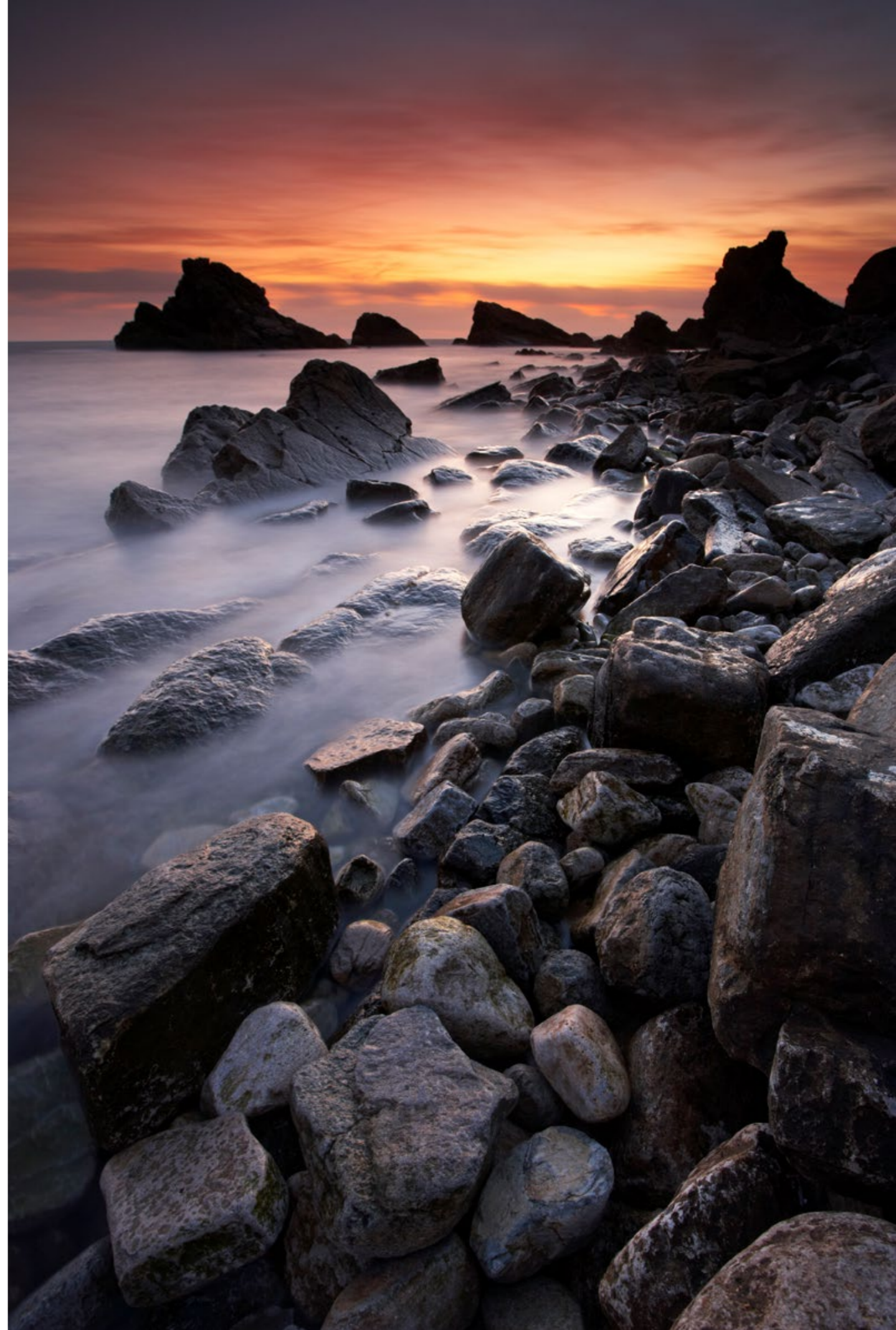
Mă simt foarte privilegiat pentru că am vizitat câteva locuri minunate de pe cuprinsul Marii Britanii și sunt întotdeauna nerăbdător să cunosc cât mai multe. Cu siguranță există destule locuri de vizitat în Marea Britanie, acest fapt semnificând că nu va trebui să călătoresc permanent peste hotare ca să fiu provocat din punct de vedere fotografic; deși îmi face plăcere să vizitez și alte țări, din nefericire în acest moment am puțin timp pentru acest lucru. P.T.: Ați lucrat pe filme format mediu 6 x

7 cm, iar începând din 2004 ați abordat formatul digital. În ce momente apare regretul față de fotografia realizată pe film?

J. G.: Cu siguranță există o mulțime de lucruri care-mi lipsesc de pe vremea când lucram pe film pe format mediu. Calitatea obiectivelor este un factor major și eu am avut tendința să lucrez într-o manieră considerată mai lentă. Când plătești pentru dezvoltare și pentru filme, costurile te fac să încerci ca fiecare poză să conteze și ai tendința să-i dedici mai mult timp. Un alt aspect ar fi și culorile pe care le obții în formatul digital, ele nu se potrivesc cu cele dintr-un diapozitiv bine expus.

Cu tehnologia digitală este uneori foarte dificil să-ți spui să încetinești. În primii doi-trei ani de folosire a aparaturii digitale am făcut mult prea multe fotografii. În realitate nu am avut niciodată timp să procesez și să curăț de particulele de praf nici măcar jumătate dintre aceste imagini.

Mupe Rocks, regiunea Dorset, Anglia. Formațiunile impresionante de stânci de la Mupe Rocks, aflate în zona sitului Jurassic Coast, imortalizate după răsăritul soarelui. Această arie a coastei britanice abundă în fosile.

Golful Lundy, North Cornwall, Anglia. Îndrăgesc să surprind tonurile de albastru la amurg. Această imagine a fost realizată de-a lungul frumoasei și asprei zone de coastă.

Hickling Broad, Norfolk, Anglia. Această regiune, aflată în comitatul Norfolk, cuprinde canale navigabile și mlaștini.

În zilele curente mă străduiesc să adopt un principiu de format mediu, când folosesc aparatura digitală pe teren. Am învățat și cum să-mi editez fotografiile cu mult mai multă neîndurare. Nu am regretat niciodată că m-am orientat spre captarea digitală, deoarece este un progres rapid, inevitabil, în ceea ce privește calitatea imaginii. La scurt timp după ce am început să lucrez cu aparatura digitală am putut să-mi achiziționez un Canon EOS-1Ds Mark II care încă mai este în forță și astăzi. Dorința de a mă reîntoarce la formatul mediu m-a îndemnat să mă interesez și să învăț despre diferitele sisteme digitale de format mediu. Este o alegere dificilă și scumpă, însă mă văd îndreptându-mă spre formatul mediu digital.

P.T.: Fiind adeptul prelucrărilor elementare, fotografiile dumneavoastră suferă doar ajustări minore. Ce recomandări puteți

formula pentru cei interesați de fotografia de peisaj, pentru a evita post-procesarea excesivă?

J.G.: Utilizez o formă de procesare foarte simplă. Fișierul brut este procesat cu soft-ul Capture One folosind curbele de culoare, contrast și saturare, iar orice ciupitură mică din expunere este realizată de asemenea în stadiul de procesare brută. Imaginea este apoi deschisă în Adobe Photoshop unde verific dacă mai sunt necesare reglaje minore și apoi o salvez ca fișier TIFF.

Niciodată nu folosesc layere, iar uneori a trebuit să îmbin o imagine atunci când filtrele mele au fost nefolositoare, fiind acoperite de pulberea mării.

Pun lipsa mea de cunoștințe despre tehnicile din Photoshop pe seama faptului că nu vreau să învăț mai mult decât am nevoie. În termeni simpli pot spune că

Buachaille Etrive Mor, Glencoe, Munții Highlands din Scoția. Sunt unii dintre cei mai fotografați munți ai Scoției. Priveliștea m-a provocat să intru într-un mic râu și să-mi fixez trepedul acolo, cu intenția de a surprinde un alt unghi al faimoasei scene.

Lynn Cwellyn, Parcul Național Snowdonia Wales. Un frumos răsărit într-o zi de vară. Fotografia a necesitat utilizarea câtorva filtre speciale, spre a reduce culorile contrastante ale cerului.

sunt un fotograf care a învățat cum să expună o imagine și nu are nevoie de nici o șmecherie computerizată ca să sporesc calitatea imaginilor surprinse. Mă mândresc din tot sufletul cu faptul că imaginile mele arată foarte natural.

Le amintesc tuturor celor care vor să fotografieze peisaje că vor învăța din greșeli, adresând următorul îndemn: "dați-vă silința să aflați de ce ați procedat în acest fel sau în altul, nu lăsați calculatorul să vă rectifice greșelile". Fotografia nu ar mai avea nici un rost dacă bucuria realizării unei imagini cu iscusința cu care ai fost învățat să expui este îndepărtată. Dacă folosiți aparatură digitală și încercați să învățați despre expunere vă sugerez să faceți fotografii în format JPEG; sunt intolerabile la greșeli și în curând veți învăța cum puteți afecta modul în care imaginea iese la iveală folosindu-vă

propria judecată.

O altă părere este să vă cumpărați un aparat cu film și să fotografiați cu film diapozitiv. Orice format veți alege învățați mai întâi baza, rezistați impulsului de a lucra prea mult pe calculator, dacă puteți, concentrați-vă asupra principiilor expunerii și folosiți filtre graduale când este posibil.

P.T.: Ce nu vă lipsește niciodată din rucsacul foto?

J.G.: Aparatul, filtrele, obiectivele, cablul de date, baterii de schimb, pânză și substanțe de curățat, ustensile pentru îndepărtarea particulelor de praf de pe senzor, card-uri de memorie, telefonul mobil, apă și ciocolată!!!

P.T.: Sunteți implicat în multe proiecte, însă încă mai aveți suficient timp pentru organizarea workshop-urilor de fotografie limitate la două persoane. Mai exact, în

ce constau acestea?

J.G.: Prima mea prioritate privind workshop-urile este de a afla ce-și doresc cursanții să învețe și care-i nivelul dibăciei lor fotografice. Am tendința de a organiza workshop-uri pentru cei care sunt începători sau de nivel mediu.

De la acest nivel pot să parcurg tehnicile privind expunerea, compoziția, folosirea filtrelor, planificarea unei ședințe foto și unei sesiuni pe calculator dacă este nevoie ori dacă vremea din Marea Britanie nu permite ședința foto! De obicei vizitez trei sau patru zone variate în speranța că vor include activități de coastă, dar și în interiorul regiunii.

Este o experiență foarte satisfăcătoare și vă face bine, vă ajută să vă concentrați asupra modului în care faceți lucrurile pe care le faceți legate de organizare și realizarea unei expuneri. Într-un fel este

info

Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord este situat în vecinătatea coastei nord-vestice europene și cuprinde, în termeni geopolitici, Anglia, Scoția, Țara Galilor precum și Irlanda de Nord. Are o suprafață de 244820 km², din care uscatul reprezintă 241590 km² iar apa 3230 km².

Regatul Unit este mărginit de Oceanul Atlantic și mările adiacente acestuia - la vest Marea Irlandei, în partea de sud Marea și Canalul Mânecii, iar în partea de est Marea Nordului. Arhipelagul Britanic este despărțit de continentul european prin Strâmtoarea Calais. Oceanul Atlantic are un efect semnificativ asupra climei Regatului Unit, datorită curentului cald de apă care vine din direcția Mării Caraibe. În general temperatura medie este de 15° C vara și în jur de 5° C iarna.

Relieful preponderent este format din dealuri accidentate și munți de altitudine mică; câmpii în est și sud-est. Zona de coastă ocupă 12429 km. Coasta este puternic crestată, lucru care a dus la crearea multor porturi naturale. Marea Britanie are în jur de 3200 km de canale și râuri navigabile, dintre acestea 620 de km reprezintă cale navigabilă comercială.

Golful Saltwick, North Yorkshire, Anglia. Este un golf minunat unde am petrecut o săptămână de neuitat cu câțiva ani în urmă. Refluxul relevă suprafața șistului argilos, frumos lucitoare.

Golful Saltwick, North Yorkshire, Anglia. Una dintre imaginile mele preferate, în ton albastru, având o textură detaliată; ea a fost realizată foarte aproape de miezul nopții.

ca și cum v-ați vorbi singuri cu voce tare când realizați o imagine. De exemplu: "Pun un filtru gradual aici pentru că exponometrul sugerează...". Indiferent cât de bună este tehnica dumneavoastră fotografică, întotdeauna învățați și dacă nu fac fotografii regulat, fac greșeli, practica duce la perfecțiune și de aceea și eu am de câștigat din workshop-urile pe care le conduc.

P.T.: Semnați câteva cărți de fotografie ce prezintă regiunile de coastă Norfolk și Suffolk. Ne puteți descrie particularitățile zonelor menționate anterior? Se resimte impactul urbanizării în cazul acestor regiuni unice?

J.G.: Prima mea carte este despre Norfolk Broads, o zonă vastă de mlaștină din estul Norfolk-ului. Această regiune constă în lacuri de suprafață, care s-au format în epoca medievală prin umplerea cu apă a adânciturilor săpate în turbă. Aceste

terenuri sunt conectate prin râuri și, în vreme ce, pe timpul toamnei și iernii sunt foarte liniștite, zona devine o atracție turistică însemnată pe durata lunilor de vară. Regiunea este un paradis pentru un fotograf de viață sălbatică.

Tocmai am terminat de fotografiat coasta Norfolk-ului. Coasta este foarte variată și incredibil de fotogenică. Ea cuprinde plaje nisipoase, sisteme de dune vaste, plaje pietroase, stânci (multe dintre ele sunt predispușe eroziunii intense a mării), mlaștini sărate și orășele și sate de coastă cu porturi încântătoare. Din nou această regiune este o încântare pentru fotograful de wildlife. Întotdeauna mă voi considera, înainte de toate, un fotograf de coastă, iar coasta Norfolk-ului este partea preferată a comitatului meu natal. Coasta Suffolk-ului este proiectul de care mă ocup în prezent și este foarte similară cu coasta Norfolk în multe aspecte.

Lacul Derwentwater, Parcul Național Lake District, Anglia. Lacul a fost surprins primăvara.

Golful Sandymouth, North Cornwall, Anglia. O plajă uimitoare, încărcată de o geologie aparte. Nisipul, amestecat cu frumoasele lui pietre, este un subiect interesant, mai ales într-o dimineață de primăvară.

Golful Saltwick, North Yorkshire, Anglia. O altă imagine surprinsă în Golful Saltwick ce prezintă "stările oscilante" ale peisajului.

Frumos despre aceste zone este că au prea puține sau nicio regiune împovărată de urbanizare, existând oportunități ample de a te trezi singur în aceste peisaje fermecătoare. Ținta mea privind aceste cărți este să încerc să fotografiez aceste regiuni în toate tipurile de lumină și să creez o carte cu imagini care reflectă regiunile vrednice de luat în seamă.

Voi fi sincer și voi spune că nu sunt cu adevărat peisaje care îți sar în ochi, însă dacă fotografiem în continuu peisaje teatrale meseria noastră va deveni mult prea unidimensională.

P.T.: Aveți o anumită imagine favorită? Ce anume o face deosebită?

J.G.: Am o fotografie preferată a unei plaje care nu mai există în orașul meu natal. Este locul unde obișnuiam să merg și să-mi exersez tehnica fotografică după ce la sfârșitul anilor '90 am reluat acest hobby minunat. Este o imagine a contraforturilor

Godafoss, Nordul Islandei.

din lemn pe fundalul unui cer foarte delicat cu mănunchiuri de nori trandafirii. Leșit din comun pentru că nu este un peisaj vast, ci doar un simplu studiu al unui loc care pentru mine are amintiri speciale. Din nefericire orașul meu natal a construit un nou port, iar plaja s-a pierdut în procesul dezvoltării.

P.T.: Pot fi întâlnite în Marea Britanie multe regiuni cu potențial fotografic? Ce recomandări aveți pentru turistul curios și cu timp la dispoziție?

J.G.: Așa cum am menționat mai sus, Marea Britanie are o gamă largă de zone și regiuni diferite. Și fotograful de coastă și cel din interiorul insulei este răsfățat în alegerile sale.

Linia de coastă din vestul Marii Britanii, în particular Cornwall, sud-vestul Țării Galilor și coasta de vest a Scoției, sunt regiuni accidentate cu uluitoare stânci zimțate și plaje frumoase. În ceea ce

Golful Saltwick, North Yorkshire, Anglia. Am utilizat un filtru de polarizare pentru a scoate în evidență formațiunile stâncoase ale coastei.

privește fotografia de coastă, coasta jurasică din Dorset și nordul coastelor Yorkshire și Northumberland sunt de asemenea foarte frumoase.

Atracțiile principale ale fotografiei de uscat includ Dartmoor – o sălbăticie formată din mlaștini, dâmburi și dealuri din sud-vestul Angliei, Peak District din apropierea centrului Angliei cu frumoase

dealuri povârnite, cu frumoșii munți și lacuri ale Parcului Național Snowdonia din Țara Galilor și ultimul, dar nu cel din urmă, bijuteria peisajelor din interiorul Angliei – Lake District, care este pur și simplu uluitor. În Scoția, regiunile muntoase sunt extraordinare, unii dintre cei mai frumoși conturați munți în miezul panoramei sălbatice te vor ispiti să te întorci acolo

când și când.

Mărturisesc cu tristețe că încă nu am vizitat Irlanda. Pot doar să comentez asupra câtorva dintre minunatele fotografii cu peisaje ale acestei țări pe

Rezervația Thirlmere, Parcul Național Lake District, Anglia. Probabil cea mai frumoasă zonă naturală din Anglia. Parcul Național Lake District oferă posibilități nelimitate pentru fotografii peisagiste.

care le-am văzut. Arată uimitor și sper să o vizitez cât de curând.

Recomandarea mea pentru un turist aflat întâia oară în Marea Britanie este să viziteze regiunea muntoasă a Scoției sau Insula Skye. Nu va fi dezamăgit, însă să se pregătească pentru o vreme îngrozitoare. P.T.: Care a fost cel mai important moment al carierei dumneavoastră de fotograf peisagist?

J.G.: Câștigarea premiului Take A View Landscape – fotograf al anului 2007, a fost o distincție plăcută care m-a ajutat să-mi aduc lucrările în atenția multor oameni, însă sunt la fel de fericit să vând o copie cuiva în galeria personală din nordul Norfolk-ului. Când lucruri simple, precum a te afla într-o locație într-o lumină splendidă sau vânzarea lucrărilor tale, nu-ți mai fac inima să tresară atunci există o problemă. Premiile și distincțiile importante sunt plăcute, însă mai înainte de toate eu mă bucur de plăceri simple. Să ai ocazia să poți fotografia un peisaj în calitate de profesionist este, probabil, cea mai bună recompensă.

P.T.: Ce alte proiecte mai cuprinde agenda dumneavoastră?

J.G.: Proiect meu prioritar, separat de albumul despre coasta Suffolk-ului, este galeria pe care o conduc împreună cu un prieten fotograf din nordul Norfolk-ului. O administrăm din octombrie 2008 și are un succes grozav, însă îmi ocupă foarte mult din timp.

În viitor mi-ar fi tare drag să mă ocup de un alt proiect legat de publicarea unui alt album fotografic, imediat după ce cel legat de coasta Suffolk-ului este terminat, și sper să călătoresc mai mult în Europa în următorii câțiva ani, în special în țările scandinave.

www.jon-gibbs.co.uk

Dezvăluirea unui

TĂRÂM ASCUNS

“Este un tărâm de vis sau realitatea de lângă noi? O reprezentare a imaginației noastre sau este chiar lumea înconjurătoare? Este trecut? Este prezent? Este viitor?”

text: Daniela Hărdălău
foto: Octavian Radu Topai

Zi de zi ne mișcăm într-o lume de fiare și betoane: mașini, locuințe, supermarket-uri și mall-uri. Suntem prinși de acest vârtej și prea puțin mai avem timp să ne bucurăm de natura în care trăim. A trecut ceva timp de când am realizat că week-end-ul este pentru odihnă: odihna de preocupările de serviciu, odihna de alergăturile din oraș, odihna de televizor și internet. Week-end-ul este pentru a-ți încărca sufletul în natură.

La vreo 30 de km de Caransebeș se deschid porțile unei alte lumi. Este punctul în care trebuie să lași orice mijloc de transport, să-ți salți rucsacul în spate și să o pornești la drum. Este punctul în care pornești să descoperi ceva nou: Masivul Țarcu.

De fiecare dată când ai curajul să-i

deschizi porțile, acest ținut îți prezintă o altă fațetă și chiar dacă ai trecut pe aceeași potecă de zeci de ori, de fiecare dată natura îți arată ceva deosebit: "da, astăzi parcă zăpada încarcă altfel copacii decât cu o săptămână înainte". Iarna este un anotimp feeric pentru aceste locuri. Plapuma de zăpadă se așterne de pe la mijlocul lui noiembrie și rămâne pe crestele semețe până târziu în luna lui mai. Călătorului îndrăzneț i se descoperă o lume parcă ruptă dintr-un peisaj galactic. Dar atenție, căci plaiurile largi ale Țarcului pot fi înșelătoare pentru orientare pe timp de ceață. Și totuși, cel ce îndrăznește este răsplătit, căci uneori te ridici mai sus decât pătura aceea de ceață, și te găsești astfel parcă suspendat între două lumi. O mare de nori se întinde la

picioarele tale, mare străpunsă din loc în loc de crestele ce se ridică deasupra ei: "Uite aici vârful Țarcu, Căleanul, Nedeia, Bloju, Netiș, Petreanu, și încă, și încă..."

Încet, încet, iarna lasă locul primăverii care odată cu topirea zăpezii aduce cu sine covoare întinse de brândușe pe muchiile înSORITE. Apoi pădurea prinde viață și se dezmoștește din acest somn lung. Totul înverzește și pulsează de viață. Prin luna iunie, iarba cea veche de pe creste este înlocuită de un covor proaspăt, și odată cu el o mulțime de flori împânzesc întinderile solitare. Te poți bucura de albul unei narcise plâpânde sau de rozul intens al bujorilor de munte. Este momentul în care urcă și ciobanii cu oile în munte așa că vara cu siguranță le vei întâlni pe pajiștile alpine de coarnă, părușcă sau rogoz.

Iar când căldura dogorește te poți opri la marginea unui pâraiaș sau pe malul unuia dintre frumoasele lacuri glaciare pentru a-ți răcori fruntea și stâmpăra setea (Iezerul Țarcului, Tăul Lucios, Lacul Netiș).

Septembrie - octombrie este din nou un anotimp al schimbărilor. De data aceasta verdele este înlocuit treptat de auriu-arămiul pădurilor. În această perioadă paleta de culori a muntelui este atât de variată încât face față cu succes la cei mai exigenți dintre pasionații de fotografie.

Zona este puțin umblată așa ca sunt șanse foarte mari ca zile la rând să nu mai întâlnești pe nimeni. Să te "pierzi" în imensitatea acestor întinderi în care nu mai apare vreo urmă de civilizație, nu mai zărești vreo construcție, nu există electricitate. Este un tărâm care

încă nu a fost atins de mâna omului, este un tărâm virgin în care animalele sălbatice încă se simt în largul lor, este un tărâm în care poți să fii doar tu și momentul tău de odihnă.

Aria aceasta a fost declarată și sit Natura 2000, o rețea europeană cu scopul de a proteja biodiversitatea,

pornind de la cele mai primejdute specii și habitate naturale. În Munții Țarcu s-au identificat 10 specii protejate și 21 de tipuri de habitate, dintre care 5 prioritare, bogăție deosebită chiar și față de arii care sunt declarate deja Parc Național.

De aceea, în ultima perioadă s-au

început demersurile pentru ca această zonă să beneficieze de statutul de protecție care i se cuvine prin declararea ca Parc Național. Academia Română, prin Comisia pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii a avizat favorabil instituirea regimului de arie protejată. Această arie se întinde pe suprafața

Munților Țarcu, o parte din Munții Cernei și o parte din Munții Godeanu (vârful Godeanu). În partea estică se învecinează cu Parcurile Naționale Retezat și Domogled - Valea Cernei, și toate aceste zone împreună formează cea mai întinsă suprafață de păduri virgine din Europa.

“Este o mare satisfacție că descoperirea noastră privind existența în Munții Retezat - Godeanu - Țarcu a ultimului peisaj forestier intact din Europa a fost confirmată de studiul ICAS. Acest lucru reprezintă primul pas pentru protejarea acestei comori unice. Ministerul Mediului trebuie să protejeze prin lege întreg peisajul”, a precizat Gabriel Păun, Greenpeace România. Se dorește de asemenea desemnarea acestui perimetru ca Patrimoniu Natural Mondial UNESCO.

De ce Parcul Național Țarcu - Muntele Mic? Pentru că dorim să păstrăm această zonă așa cum este acum, solitară, curată; dorim pădurile întregi, neatînse; dorim să zărim din când în când câte o capră neagră; dorim liniștea acestor întinderi și dorim să avem unde să ne odihnim sufletul.

info

Patrimoniu Mondial UNESCO

www.whc.unesco.org

Ordinul nr. 776 din 2007 privind declararea siturilor de importanță comunitară ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România

www.legestart.ro

BUJORUL

de munte

Potecile de munte atrag întotdeauna la începutul verii. Răcoarea plăcută a creștelor, vremea mai stabilă, verdele crud al vegetației și, mai ales, farmecul florilor sunt principalele motive pentru care montanarii caută această perioadă. Dacă majoritatea florei montane este de dimensiuni mici, ascunsă printre ierburi precum campanulele sau cocoșate pe stânci asemeni florilor de colț, o singură specie reușește să colonizeze pantele muntelui și să le îmbrace într-o culoare unică pentru Carpații noștri. În această perioadă munții se leapădă de zăpadă și pentru o perioadă scurtă se ornează cu bujori de munte.

text: Dan Dinu

Foto: Dragoș Giurgiu, Dan Dinu

Culmea Bucșa © Dan Dinu

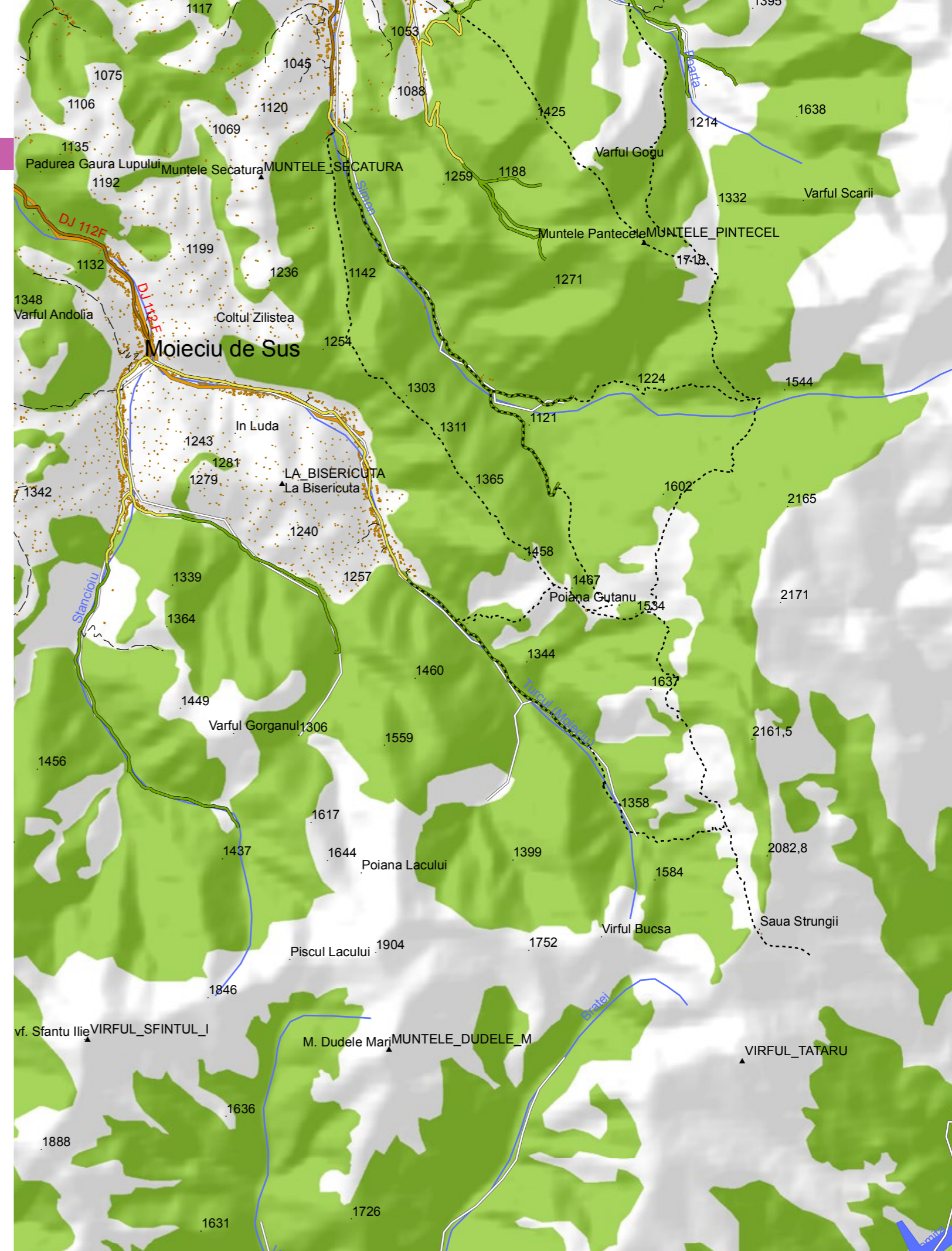
LOCAȚIE

legenda

- **Cazare:** pensiuni, hoteluri, moteluri
- **Campare:** campinguri, poieni neamenajate
- **Adăpost:** refugiu montan
- **Direcție:** către un punct de reper important
- BRAȘOV** **Direcție:** localitate importantă
- JOSENI** **Punct de interes:** locație importantă
- **Informație:** nume de localitate
- **Așezare:** Sat, comună sau oraș
- **Drum principal:** orice drum european, național sau județean
- **Drum secundar:** orice drum comunal sau forestier

Zona pe care o propunem ca destinație fotografică în acest număr se găsește la confluența masivelor Leaota și Bucegi și este cuprinsă între Vârful Bucșa (1848 m) și Șaua Strunga (1909 m). Pentru a ajunge aici trebuie mai întâi de toate să vă îndreptați către Culoarul Rucăr-Bran, pe care îl puteți străbate fie dinspre Brașov, fie dinspre Câmpulung. Noi o să luăm ca punct de plecare orașul Brașov, acesta fiind mai apropiat de punctul final al destinației noastre. Urmând DN73 trecem pe rând prin Cristian, Râșnov și ajungem la intrarea în culoar prin localitatea Bran. De aici urmăm drumul pitoresc printre coline, iar din Moieciu de Jos facem stânga către Moieciu de Sus. Străbatem satul ce ne oferă din loc în loc priveliști către Șaua Strunga și Bucșa, locul unde trebuie să ajungem. După ce trecem de sat în fața noastră se așterne un drum forestier, de-a lungul Văii Bângăleasa, ce ne va purta până la poalele muntelui. Dacă până în Moieciu de Sus există mijloace de transport în comun, restul drumului îl puteți face doar pe jos sau cu mașina personală.

Din Valea Bângăleasa se desprind două trasee turistice, unul cruce roșie merge pe vale și urcă în ultima parte către Șaua Strunga; celălalt, triunghi roșu, se desparte către stânga, ajunge în Poiana Guțanu unde se unește cu marcaj bandă roșie ce ne poartă pe la poalele abruptului până se întâlnește cu primul traseu. Prin combinarea celor două se poate obține un frumos traseu în circuit. Partea fotogenică a traseului este dată în primul rând de zona Bucșa-Strunga, unde crește bujorul de munte, de abruptul stâncos al Bucegiului, de lapiezurile spectaculoase și de flora spontană.

MUNTELE BUCȘA

Între Vârful Bucșa aflat în Masivul Leaota și Strungile Mici (1968 m) din Bucegi se întinde o zonă în care bujorul de munte crește nestingherit și acoperă o mare pantă a masivului. Puteți ajunge aici foarte ușor din Șaua Strunga, ocolind prin stânga Strungile Mici, și coborând o pantă domoală către o șa formată până în Vârful Bucșa. Priveliștea este una foarte bună atât către Leaota, al cărui vârf se înalță undeva în zare și este ușor de recunoscut după forma piramidală, dar și către întregul culoar ce culminează cu Masivul Piatra Craiului. De asemenea, de pe această culme se poate vedea în toată splendoarea lui abruptul vestic al Bucegiului ce pornește din Strungile

info

Parcul Natural Bucegi are o suprafață totală de 32663 ha și este situat pe teritoriul județelor Argeș, Brașov, Dâmbovița și Prahova. Masivul este bine delimitat ca unitate geografică de abrupturi de dimensiuni mari, cum este abruptul prahovean, ori se continuă pe culmi mai joase spre culoarele depresionare ale Branului. Cel mai înalt vârf din parc este Vârful Omu cu 2505 m. Relieful specific determină etajarea condițiilor de sol, vegetație și climă, rezultând un peisaj armonios și complex. Munții Bucegi sunt alcătuiți din două ramuri principale, în formă de potcoavă, care închid între ele bazinul superior al Ialomiței. Cele două culmi pornesc de la Vârful Omu.

Bujor de munte © Dan Dinu

© Dan Dinu

Mari (2089 m), continuă cu muntele Grohotișu (2168 m în Vârful Colții Țapului) și Guțanu (2181 m în Vârful Bătrâna) și se termină în Valea Gaura ce este străjuită de ultimul bastion al acestui versant, Vârful Lancia (2288 m). Pe lângă bujorul de munte ce crește aici și pe care îl putem folosi cu succes ca și prim-plan pentru fotografiile de peisaj, mai găsim în zonă numeroase cioturi uscate ce pot fi și ele folosite cu succes

pentru compunerea unui cadru. Dacă mai aveți noroc și de o atmosferă cu nori spectaculoși atunci nu vă rămâne decât să vă puneți pe treabă. Smârdarul nu este o floare prea fotogenică pentru un macro, deși culoarea ei este uneori irezistibilă, dar cu siguranță covorul de flori va contrasta frumos cu un cer albastru sau cu norii albi. Printre tufe de bujori mai puteți găsi și alte flori care vă pot

capta atenția.

Dacă vreți să alegeți la întoarcere puțină aventură și stați bine cu orientarea, puteți coborî înapoi în vale pe o culme ce pleacă dinspre Bucșa și merge pe un pinten de deal la început împădurit ce se unește pe culmile cu sălașe ale satului Moieciu de Sus până în apropierea zonei numită La Bisericuță (1322 m). Poteca este destul de bună, însă nu este marcată, de

aceea trebuie să aveți grijă la orientare. Pe acest traseu întâlniți câteva poieni din care aveți o bună panoramă asupra întregului abrupt al Bucegiului ce poate fi scaldat frumos în lumina roșiatică a apusului de soare. Dinspre Bucșa se mai desprinde un traseu marcat ce coboară în Valea Bângăleasa și unește această zonă cu Cabana Bolboci aflată pe Valea Ialomiței în sudul Masivului Bucegi.

Abruptul vestic © Dragoș Giurgiu

ȘAUA STRUNGA

Ambele trasee marcate din Valea Bângăleasa ajung la final în Șaua Strunga. Aici aveți către dreapta Strungile Mici și Bucșa, iar către stânga Strungile Mari și abruptul vestic al Bucegiului. Dincolo de șaua coboară un traseu către Cabana Padina și Valea Ialomiței. Zona spectaculoasă de fotografiat este cea formată de stâncăriile din zona Strungilor Mari și cea formată de lapiezurile spectaculoase dinspre Strungile Mici. Lapiezurile sunt formațiuni calcaroase

Căutați de fiecare dată când fotografiați în zonă prim-planuri interesante, fie că sunt simpli bolovani, fie că sunt pantele pline de bujori sau copaci uscați. Acest lucru vă va ajuta să compuneți mai armonios și să dați o scală peisajului din jur.

info

Bujorul de munte (*Rhododendron kotschyi*) sau smârdarul, cum este denumit popular, este originar din Balcani, face parte din genul botanic *Rhododendron*, gen extrem de variat ce cuprinde diferite specii care cresc doar la altitudine înaltă și se extind din Himalaya, Caucaz, Carpați până în Alpi și Pirinei. Planta crește spontan în tufe pitice în zona alpină, care uneori acoperă suprafețe destul de extinse. Smârdarul este o plantă perenă și își păstrează frunzele verzi tot timpul anului. A fost clasificat pentru prima oară de botanistul austriac Theodor Kotschy (1813-1866) și a preluat numele acestuia.

Bucșa © Dragoș Giurgiu

Muntele Grohotișul © Dan Dinu

Muntele Grohotișul © Dan Dinu

Înșirate pe pășune cu forme inedite și interesante ce pot forma prim-planuri pentru peisajul din jur sau pot constitui chiar subiectul fotografiei. Pentru a da o perspectivă bună stâncilor alegeți unghiuri mai joase de fotografiere și un obiectiv superangular pentru un efect cât mai bun. Aveți grijă până unde vă aventurați pe stânci pentru că unele pante sunt foarte abrupte, iar prăpastiile din jur dau foarte ușor senzații de amețală datorită adâncimii lor.

În toată zona puteți întâlni flori de pășune, iar în abrupturile stâncoase

numeroase păsări care fie cuibăresc fie sunt la vânătoare în zonă. Tot de aici aveți o frumoasă perspectivă către pantele cu bujori dinspre Bucșa. Uneori mai puteți întâlni și câte o turmă de oi venită de la stâna din vale ce poate da peisajului un iz pastoral. Atenție însă la câinii care nu sunt tocmai prietenoși, trepiedul fiind întotdeauna un ajutor de nădejde în astfel de situații. În șaua există și un refugiu montan, unde vă puteți găsi adăpostul în caz de vreme rea, lăsați locul curat și nu distrugeți nimic pentru a se putea bucura și alții de adăpostul lui.

În Șaua Strunga puteți găsi numeroase formațiuni calcaroase numite lapiezuri, ce formează modele inedite pe sol. Cu un unghi bun de fotografiere și cu un obiectiv superangular puteți obține compoziții interesante. Aceste lapiezuri pot forma și un bun prim plan pentru peisajul din jur, fie că fotografiați înspre Șaua Strunga, fie că fotografiați către culmile dinspre Padina.

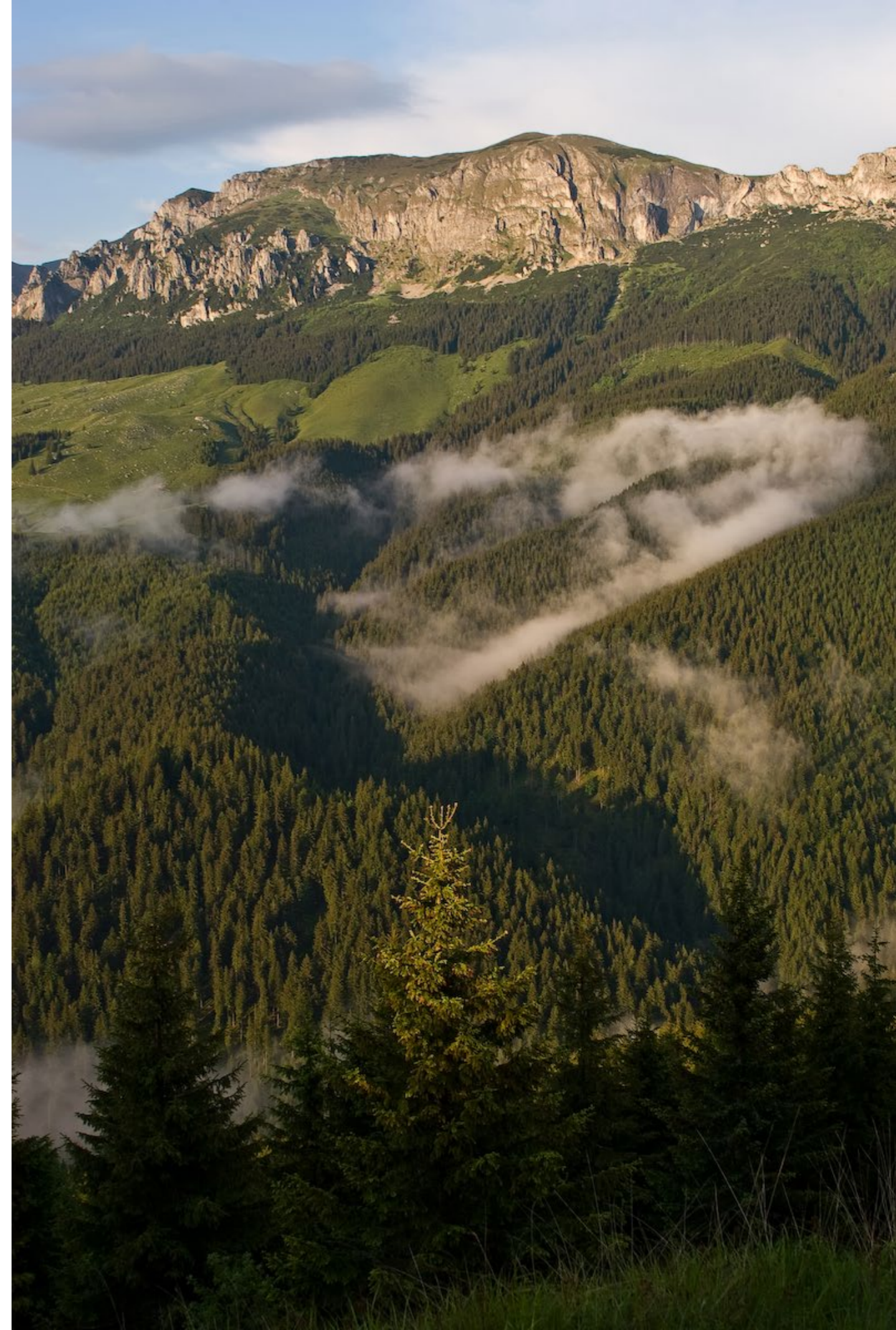

Pentru această tură aveți nevoie nu numai de echipament de fotografiat dar și de un echipament adecvat potecilor de munte. O pereche de ghete de munte vă vor oferi protecție pe traseele accidentate, iar o pelerină de ploaie sau o jachetă impermeabilă vă oferă confortul în caz de vreme rea. Nu uitați de o hartă a zonei și eventual o busolă pentru a vă putea orienta mai ușor, mai ales pe ceață, deoarece pe vreme bună, cu vizibilitate, orientarea poate fi făcută foarte ușor datorită spațiilor largi. Recomandăm parcurgerea traseului urmând marcajul cruce roșie de pe Valea Bângăleasa, este mai puțin abrupt în prima parte și mai ușor de parcurs, pentru a ajunge în Șaua Strunga, iar ca traseu de întoarcere

puteți urma banda roșie ce vă poartă pe la baza stâncăriilor din Guțanu, iar în Poiana Guțanu schimbați pe marcaj triunghi roșu și coborâți înapoi în Valea Bângăleasa. Astfel puteți avea un traseu în circuit, destul de lung, dar cu siguranță foarte spectaculos. Din echipamentul foto nu trebuie să vă lipsească un obiectiv superangular pentru a putea surprinde grandoarea peisajului și pentru a putea compune

La apusul soarelui întregul versant vestic al Bucegiului se îmbracă în lumină caldă și devine mult mai spectaculos. Alegeți o zonă din care să aveți o bună vizibilitate către versant, cum ar fi culmea ce coboară dinspre Bucșa către satul Moieciu de Sus.

cu prim-planuri mai elaborate și un obiectiv de macro pentru flori, dacă vă pasionează acest gen de fotografie. Un teleobiectiv se poate dovedi util mai ales pentru păsările din zonă. Nu uitați de filtre, polarizarea și gradualele sunt indispensabile, iar un trepied vă va fi și el de folos dacă vreți o panoramă sau o lumină mai specială de seară. Nu uitați de un rucsac în care să vă puneți echipamentul, dar și câte ceva de mâncare, apă și o bluză de schimb. Toată tura pe care o puteți face se desfășoară pe arealul Parcului Natural Bucegi așa că trebuie să aveți un comportament adecvat și civilizat. Probabil că nimănui nu îi place să pozeze bujori de munte și sălbăticie și acasă să fie nevoit să scoată din cadru PET-uri și hârtii cu un program de editare, așa că protejați locurile din natură pentru că sunt convins că veți dori să reveniți.

Drumuri bune și poteci însorite!

info

Agenția pentru Protecția Mediului
Dâmbovița

www.apmdb.ro

Parcul Natural Bucegi

www.bucegipark.ro

Mai multe fotografii din această
fotolocație puteți găsi pe

www.phototravel.ro/fotografii

Informații generale

Zona Bucșa - Strunga face parte din
Parcul Natural Bucegi.

Până în Moieciu de Sus se poate
ajunge cu autobuzul. Pe Valea
Bângăleasa se poate ajunge doar cu
mașina personală.

Cazarea se poate face la pensiunile din
zonă sau cu cortul în Valea Bângăleasa.
În Șaua Strunga există și un refugiu
montan unde vă puteți adăposti.

Traseele de drumeție necesită o
pregătire montană și echipament
adecvat.

Informații fotografice

În zona Bucșa - Strunga puteți
fotografia peisaj, macro și wildlife.

La 01.06 soarele răsare la 05:34 și
apune la 20:53. La 30.06, soarele
răsare la 05:34 și apune la 21:03.

Despre ASCUNZĂTORI

Stârcul de noapte © Dan Dinu

Statul la pândă necesită mult timp și multă răbdare, iar dacă locul nu este potrivit și ascunzătoarea suficient de bună șansele de reușită sunt mici. Fie că alegeți un cort special pentru fotografiat, fie că alegeți o plasă de camuflaj sau vă construiți un adăpost, trebuie să stați comod și să fiți pregătiți în orice moment pentru a declanșa. Numai o combinație între un echipament bun, o intuiție fotografică și ceva noroc, poate garanta reușita unei sesiuni de fotografiat la pândă.

text: Dan Dinu, Iliuță Goean

Chiar dacă uneori puteți reuși doar îmbrăcați în haine care să nu atragă atenția să stați ascunși după un copac sau într-un tufiș și să fotografiați

animale, șansele cresc dacă folosiți o ascunzătoare. O să vă prezentăm în continuare cele mai utile echipamente pe care le puteți folosi în acest scop.

CORTURI

Cortul este cea mai comodă soluție de camuflaj, deoarece oferă mult spațiu în interior. Cortul poate fi unul special conceput pentru fotografiat sau poate fi un cort obișnuit pe care îl decupați în diverse locuri pentru a putea avea o deschidere suficientă care să permită mișcarea obiectivului. Unul dintre avantajele cortului este că puteți să vă luați în interior un scaun și să vă montați aparatul pe un trepied. Căutați modele mai mici, care să se poată integra ușor în peisaj. Corturile de mari dimensiuni trebuie lăsate mai mult timp într-un loc, nelocuite, pentru ca animalul să se poată obișnui cu ele și să nu le mai dea importanță. Montarea cortului trebuie făcută în așa fel încât să îți ofere deschidere bună acolo unde lumina este corespunzătoare și acolo unde intuiți că vor veni animalele. Un dezavantaj ar fi faptul că este mai greu de montat, este mai voluminos la cărat și nu are o prea bună ventilație, în zilele foarte călduroase transformându-se într-o seră. Puteți îmbunătăți camuflajul cortului printr-o plasă de camuflaj sau cu ajutorul unor elemente naturale din jur.

Corturile speciale pentru fotografie, sunt construite din materiale care nu reflectă lumina, se integrează foarte bine în natură, au spații și deschideri speciale pentru un câmp cât mai mare de vizibilitate și se montează foarte ușor și repede.

PLASA DE CAMUFLAJ

Dacă vreți o ascunzătoare sigură, ușor de montat oriunde și foarte eficientă, atunci puteți să vă bizuiți pe o plasă de camuflaj. Aceasta poate fi una de tip militar, folosită în general pentru camuflarea vehiculelor. Căutați una care să aibă ochiuri mai mari pentru a vă putea scoate obiectivul prin ea. Avantajele majore ale plasei sunt montarea foarte rapidă și volumul foarte mic, ventilația foarte bună, un aspect cât se poate de natural datorită mulării ei pe orice suprafață și nu în ultimul rând, vizibilitate bună în orice direcție. Dezavantajele constau mai ales în preluarea oricărei mișcări, mai ales atunci când te acoperi cu ea, spațiul foarte mic de manevră și libertatea de mișcare redusă. Plasa poate fi folosită și drept paravan pentru o ascunzătoare naturală sau pentru a camufla mai bine un cort. Plasele se pot găsi în diverse mărimi și culori, pentru o mai bună camuflare pentru fiecare anotimp în parte.

ASCUNZĂTORI NATURALE

Cu puțină imaginație și cu un pic de muncă, puteți oricând construi o ascunzătoare naturală. Aceasta este deosebit de utilă în zone mai sălbatice și mai neumblate de oameni ce ar putea-o strica. După construire aceasta rămâne la fața locului iar animalele se obișnuiesc cu ea. Construcția

nu este foarte complicată, trebuie avut în vedere un schelet de lemn ce se acoperă apoi cu materiale precum stuf, papură în zonele cu bălți sau cu cetină ori crengi în pădure. Scheletul din lemn poate fi făcut și din crengi mai groase legate între ele cu sfoară. În funcție de tipul ascunzătorii poate lua diferite forme. La baza copacilor puteți găsi uneori gropi ce pot fi folosite cu succes, mai ales pentru a vă oferi o perspectivă mai joasă, în special pentru animalele mici. Avantajele acestui tip de camuflaj ar fi stabilitatea bună și spațiul de manevră, dar mai ales faptul că nu necesită timp de montare și poate fi lăsat la fața locului pentru ca animalele să se poată obișnui cu el. Dezavantajele ar fi că au de cele mai multe ori un câmp de vizibilitate mai mic și uneori pot fi invadate de viețuitoarele ce pot găsi un adăpost bun în ascunzătoarea voastră.

ÎMBRĂCĂMINTEA

Indiferent că stați în cort sau acoperiți cu o plasă de camuflaj, este foarte important să fiți îmbrăcați corespunzător. Evitați întotdeauna hainele albe sau în culori vii și alegeți haine de camuflaj sau culori precum verdele închis, gri închis, maro sau negru pentru fotografierea în păduri sau pe munte, iar dacă este zăpadă alegeți alb sau gri deschis și culori precum maro, crem pentru cazurile în care stați la pândă în bălți cu stuf și papură. Haine de acest

gen, în special cele de camuflaj se găsesc în magazinele specializate de vânțtoare și pescuit. Haine de foarte bună calitate și cu proprietăți foarte bune pentru temperaturi extreme sau umiditate, găsiți și în magazinele cu articole de munte. Cum în drumeții este bine să fii îmbrăcat în culori cât mai vii pentru a fi ușor de reperat în caz de accidente, majoritatea hainelor sunt greu de găsit în culori închise, dar există și unele excepții.

Indiferent ce mijloc de camuflare alegeți este bine să știți din timp ce animale fotografiați și care este zona în care o să pândiți, pentru a vă putea foarte bine adapta la situațiile apărute în teren. Dacă este posibil lăsați ascunzătoarea pentru câteva zile în zona respectivă pentru ca animalele să se obișnuiască cu ea. Intrați în camuflaj foarte devreme pentru a nu deranja animalele din preajmă și rămâneți până seara târziu. De obicei dimineața și seara sunt cele mai multe șanse ca animalele să apară, deoarece acestea sunt mai active în perioadele respective și bineînțeles că și lumina este mult mai bună.

info

Acest material a fost realizat cu sprijinul
www.fotonatura.ro și
www.stealth-gear.com

Tu cum privești lumea?

Dacă o privești ca noi, prin obiectivului aparatului, atunci ești binevenit în noua comunitate a fotografilor de natură pe

www.fotonatura.ro

Fotografia WILDLIFE

Lumină difuză, caldă, filtrată de nori, fundal frumos format din trunchiuri de pin și crengi joase, unghi bun poziționat la sol și câțiva fulgi de zăpadă ce zburdă prin atmosferă, un cadru perfect în care să stai la pândă. Orele trec, răbdarea ajunge la limite, frustrarea crește, întrebările ni se învârt în cap și ne chinuie. Locul este bun, urme pe zăpadă din belșug, animale în pădure din plin. Cu ce greșim?

text: Dan Dinu, Iliuță Goean
foto: Dan Dinu

Probabil nu sunt singurul care a încercat o pândă și aceasta s-a dovedit nereușită. Au fost multe ore pierdute, dar asta doar din punct de vedere fotografic, pentru că experiența a fost una plăcută, deși temperaturile cu minus ne-au dat bătăi de cap, locul a fost destul de incomod fiind într-o groapă la rădăcina unui pin, iar animalele au fost invizibile pentru noi. Nici măcar o vrabie rătăcită sau vreun pițigoi nu și-a făcut apariția, deși pădurea era plină de căprioare, vulpi, iepuri, o grămadă de păsări, pe care le-am remarcat cu alte ocazii. Din astfel de experiențe poți învăța cum trebuie să încerci data viitoare.

Fotografia wildlife nu este una la îndemână deoarece necesită destul de mult timp de cercetare, de căutare de locuri, necesită echipament specific și îndemânare. Pentru început puteți încerca să fotografiați animalele din jurul casei voastre sau de prin parcurile de animale sau grădini zoologice, toate

astea pentru a putea să vă acomodați cu echipamentul, cu mișcările, cu unele aspecte ale comportamentului. Este un exercițiu util de fiecare dată. Personal am pierdut câteva ore alături de câteva marmote într-un parc de animale doar pentru a le studia și pentru a încerca să le înțeleg comportamentul. Bineînțeles că nu am putut să mă abțin și am mai și declanșat din când în când, dar cea mai mare realizare este că am învățat lucruri despre aceste animale haioase și minunate care cu siguranță îmi vor folosi cândva pe teren.

Un joc creativ cu profunzimea de câmp mi-a permis să scot în afara focusului prima pasăre, aflată mai aproape în timp ce a doua a ieșit clară și în întregime. Este greu să faci astfel de experimente pentru că de cele mai multe ori animalele nu stau mult într-un loc. Sunt însă și specii mai pașnice și mai prietenoase care să vă permită astfel de jocuri creative.

Dolomiti, Italia

ECHIPAMENTUL

Pentru a fotografia animale aveți nevoie de echipamente specifice. Cel mai important este cu siguranță obiectivul. Cu cât distanța focală a acestuia este mai mare, cu atât mai bine. De asemenea trebuie să vă orientați către obiective luminoase, care să permită eventual și atașarea unui teleconvertor. Distanța focală minimă în fotografia wildlife este 300mm, deși au fost cazuri în care am folosit și focale mai scurte, dacă îndrăgiți acest tip de fotografie trebuie să începeți măcar de aici. Personal recomand distanțe mai lungi deoarece acestea permit fotografierea de la o distanță mai mare și în acest fel animalul va fi mai puțin deranjat. Luminozitatea obiectivului este și ea foarte importantă, mai ales atunci când fotografiați în condiții de lumină mai slabă, lucru ce se întâmplă destul de des la animale. O diafragmă mai deschisă vă oferă și o profunzime de câmp mai scăzută și vă ajută să separați animalul de fundal foarte estetic. Bineînțeles că astfel de obiective sunt destul de scumpe așa că ori faceți aceste eforturi ori găsiți soluții de compromis, cum ar fi focale lungi de până la 500mm, cu luminozitate mai scăzută. Dacă lumina este bună și dacă folosiți un trepied, rezultatele sunt excelente, cel puțin până ce începeți să deveniți mai pretențioși.

Camera trebuie să permită și ea anumite reglaje de bază în acest tip de fotografie. Cel mai important este să aibă focalizare continuă, care să vă permită urmărirea subiectelor în mișcare. Acest lucru combinat cu mai multe puncte de focus care să acopere cât mai mult din vizor poate fi secretul reușitei atunci când fotografiați păsări în zbor, de exemplu. Dacă aparatul foto vă permite lucrul cu valori ISO ridicate puteți să mai diminați problema obiectivelor mai întunecate. Un alt avantaj de luat în seama este posibilitatea camerei de a fotografia în rafală, acest lucru permițând surprinderea unor momente unice, greu uneori de intuit.

Oricât de bun ar fi obiectivul este indispensabil să aveți pentru el și un sistem sigur de susținere al acestuia. În general teleobiectivele sunt grele și fotografierea cu ele din mână este anevoioasă. Vă recomand un trepied sau un monopied, mai ales când fotografiați la pândă. Trepiedul are avantajul că stabilizează complet camera, dar este mai puțin mobil la urmărirea subiectelor în mișcare. Vă recomand un cap de trepied pe bilă, sau unul special conceput pentru acest gen de fotografie care vă oferă o mobilitate mult mai mare. Monopiedul stabilizează doar axa verticală de mișcare dar este mult mai mobil. O alternativă, atunci când fotografiați din adăpost și de la nivelul solului, este un săculeț umplut cu boabe de fasole sau ceva asemănător pe care să poziționați aparatul. Acesta vă oferă o bună stabilizare.

ABORDAREA

Există mai multe metode de a aborda animalele, fiecare cu unele avantaje și dezavantaje. O metodă pe care toți fotografii o aplică la început atunci când își îndreaptă atenția către animale este o metodă de urmărire. Se poate astfel urmări un animal sau o urmă până îl găsești și te apropii suficient de mult. Această metodă funcționează însă doar la unele subiecte și în special la cele care nu percep omul ca pe o amenințare directă, sau sunt obișnuite cu prezența lui. Bineînțeles că trebuie să te miști în liniște, să fii cât mai puțin vizibil și să găsești soluții de a te apropia de animal în așa fel încât să nu te vadă. Deseori prin plimbările din pădure sau pe munte am avut ocazia să dau nas în nas cu un animal. În aceste condiții nemișcarea voastră poate liniști animalul. Evitați contactul vizual direct, orice vietate îl percepe ca pe o amenințare. Cu aceste simple metode puteți obține rezultate bune. De exemplu în Alpii francezi am urmărit un mascul de capră Ibex până am putut să mă apropii la o distanță de doar câțiva metri. Animalul era la început mereu în gardă,

Însă prin faptul că stăteam liniștit alături de el, îl lăsam să pască și nu îl hăituiam insistent mi-a permis să îl fotografiez în liniște. Normal că la început îmi studia orice mișcare și se alarma la orice zgomot, însă pe măsură ce ne acomodam unul cu celălalt a devenit cooperant și a acceptat prezența mea. Aceeași metodă a dat roade și la o capră din aceeași specie cu un ied. Dacă la început aceasta îl ascundea și nu îi zăreai decât picioarele ascuns fiind de corpul caprei, după aproape o oră a început să iasă la iveală și să se joace în voie. Animalele din Alpi de exemplu sunt obișnuite cu prezența turiștilor, iar prin faptul că aceștia sunt liniștiți și nu le agrează în nici un fel, îți permit apropierea. La noi în țară este mult mai greu să abordezi animalele astfel și funcționează doar dacă ești bine camuflat și ai eventual în față anumite elemente care îți maschează prezența. Păsările te acceptă uneori și te poți apropia suficient de mult, cu mamiferele însă este mai greu și trebuie să aplicați alte metode. Dacă

ați reușit să vă apropiați suficient de mult atunci, chiar dacă sunteți vizibili, rămâneți în poziția respectivă. Animalele se vor obișnui astfel cu voi și vă pot accepta. Comportamentul lor poate deveni natural și vă vor ignora. La cel mai mic semn de pericol însă, se pot face imediat nevăzute, așa că aveți grijă să nu faceți mișcări bruște și să nu faceți zgomote inutile. Pânda este probabil cea mai utilizată metodă de fotografiere a animalelor sălbatice de către fotograful mai pretențios. Aceasta este utilă pentru a putea surprinde animalul cu un comportament natural, liniștit, în ipostaze diferite de cele cu care suntem toți obișnuiți, cum ar fi o poziție în care animalul ne oferă spatele sau este mereu cu un ochi pe noi și pe picior de fugă. Avantajele acestui gen de abordare sunt cu siguranță posibilitatea de a vă aranja din timp locul, de a face un camuflaj bun, de a merge atunci când lumina este optimă și de a fi mai pregătit atunci când animalul va veni. Dezavantajele ar fi că

Capră Ibez - Aguilles Rouges, Franța

Lebădă - Riedsee, Germania

Dolomiți, Italia

poți aștepta fără ca animalul să apară, nu ai foarte multă mobilitate, este destul de plictisitor și uneori condițiile pot fi destul de aspre, mai ales iarna. Dacă însă studiezi din timp locul sau apelezi la anumite persoane care cunosc foarte bine zona (ghizi, pădurari, vânători), ai șanse bune de reușită. De obicei acest gen de pândă se face la o anumită specie și sunt slabe șanse să vezi mai multe animale, cu excepția păsărilor, care împart de obicei locurile de hrănit sau cuibărit. Înainte de a monta o ascunzătoare trebuie să faci mai multe deplasări în acel loc pentru a putea avea toate informațiile legate de unghiul de fotografiere și de poziție luminii. Este destul de frustrant să stai multe ore la pândă și să te trezești cu animalul în față într-o poziție sau lumină imposibil de fotografiat. Cu siguranță pândă poate fi plictisitoare, mai ales atunci când nu ai acțiune, însă ea te poate face să cunoști mai bine natura și să îi înțelegi spectacolul oferit din când în când. Nu uita când ești la pândă să te uiți și în direcția opusă, dacă locul de camuflaj îți permite – nu de puține ori mi s-a întâmplat să fiu atent într-o direcție iar chiar în spatele meu să fie adevărata acțiune. Normal că atunci când am observat a fost prea târziu. Fotografia la pândă este de multe ori un joc de hazard, un joc al răbdării, și nu toată lumea poate rezista, așa că este bine ori să mergeți singuri, ori să luați cu voi o persoană care are aceeași pasiune. Atunci când distanța de subiect este prea mare pentru a putea fotografia animalul în întregime în cadru, puteți să îl includeți în peisaj ca parte integrală a acestuia. Efectul este unul foarte plăcut și peisajul va căpăta un plus de acțiune. Normal că nu mai putem discuta chiar de fotografie wildlife autentică în acest caz. Uneori putem aborda un animal cu anumite idei mai creative. De exemplu dacă fotografiați în lumină de apus sau răsărit, mai caldă, mai colorată, dar în același timp și mai slabă, este posibil ca timpul de expunere să fie prea lung iar animalul să apară ca o siluetă. Acest efect poate fi interesant și

poate fi folosit în mod creativ în fotografia voastră.

CAMUFLAJUL

Indiferent dacă alegi să cauți un animal sau să stai la pândă, trebuie să ai un bun camuflaj, care poate fi compus în primul rând din haine adecvate și apoi din corturi sau plase speciale cu ajutorul cărora să poți să te ascunzi. Hainele în care te îmbraci când mergi la fotografiat animale trebuie să fie de culoare închisă, de preferabil verde închis, maro sau negru, pentru pădure, crem sau maro când stai în stuf sau alb și gri deschis pentru zăpadă. Foarte utile sunt hainele de camuflaj, folosite în activități precum vânătoria sau pescuitul și pe care le puteți găsi în magazinele de specialitate. Trebuie să evitați articole de îmbrăcăminte de culori vii, galben, portocaliu, roșu, albastru, care nu se regăsesc în natură, dar și albul care iese foarte bine în evidență (cu excepția cazului în care fotografiați pe zăpadă). Chiar și atunci când fotografiați din ascunzătoare este bine să vă îmbrăcați în haine potrivite, plasele de camuflaj sau corturile pot avea spații destul de mari prin care animalele vă pot vedea. Unele obiective sunt de culoare albă așa că și acestea trebuie camuflante ca atare. Există huse speciale care pot acoperi părțile albe și vă pot oferi în același timp acces la inelele obiectivului. Atenție și la gențile sau rucsacii de transport ale echipamentului, foarte multe modele au interiorul din culori vii, iar dacă le uitați deschise acestea se pot vedea ușor. Alegeți modele care au o culoare exterioară potrivită pentru astfel de activități, sau alegeți o husă de protecție care să aibă o culoare potrivită. Degeaba suntem bine camuflați dacă nu respectăm alte câteva reguli. Când fotografiați animale nu trebuie să fumați sau să vă dați cu parfum, simțul lor este foarte ascuțit. Evitați pe cât posibil

Egretă mare - Kopacti Rit

Chiră - Delta Dunării

și soluțiile împotriva insectelor, chiar dacă pe noi ne vor ajuta, vor îndepărta animalele din jur.

COMPOZIȚIA

Atunci când avem în fotografie animale trebuie să alegem și compoziții potrivite pentru acestea. Bineînțeles că și în acest gen de fotografie se aplică regulile generale de fotocompoziție, dar mai există unele aspecte de care trebuie să ținem cont. În primul rând, atunci când fotografiați animale aflate pe sol trebuie să le abordați de la nivelul lor. Astfel dacă fotografiem un cerb putem sta în picioare, dar dacă fotografiem un iepure trebuie să stăm culcați în iarbă, pentru a avea un unghi potrivit și mai ales pentru a avea o abordare corectă din punct de vedere a perspectivei din care privește animalul. Privite de sus unele animale mici pot arăta pierdute în iarbă și nu ies în evidență, același lucru

se întâmplă și cu animalele mai mari pe care le fotografiem din puncte de stație mai înalte, cum sunt unele foioare de observație, de exemplu. Un alt lucru la care trebuie să fim atenți este tăierea unor anumite părți din animal atunci când alegem cadrul. Dacă vreți să faceți un portret și distanța vă permite puteți tăia în orice fel astfel încât imaginea finală să arate bine, însă dacă avem un cadru general din care lipsește un picior sau o aripă, este destul de deranjant. Atenție și la unele elemente din cadru care pot acoperi anumite părți din animal. Este bine ca atunci când animalul se află în mișcare, indiferent că este în zbor sau în mers, să îi lăsați loc de deplasare. Căutați să obțineți animalul în poziții neobișnuite sau atunci când face o anumită acțiune, încercați să evitați cazurile în care animalul vă privește speriat sau vă întoarce spatele. Căutați să fotografiați zborul păsărilor atunci când se îndreaptă spre voi sau au o direcție laterală și nu

Cu un timp mai lung de expunere se pot obține uneori siluete inedite. Această metodă este utilă mai ales când fotografiați în lumina slabă a unui răsărit sau apus de soare.

când se îndepărtează. Unele păsări mari precum pelicanii sau lebedele se pot înălța în aer numai cu vânt din față, așa că vă puteți apropia din poziția bună pentru a avea un cadru bun. De acest aspect puteți ține cont și când montați o ascunzătoare. Căutați în compoziție lumina în ochii animalului și declanșați în poziții care avantajează acest lucru. Indiferent că sunteți în ascunzătoare sau urmăriți animalul, prima declanșare este vitală. Aceasta poate avertiza animalul de prezența voastră, așa că nu declanșați cu frenezie. Alegeți momentul optim pentru a avea măcar o imagine reușită înainte ca animalul să fie conștient de prezența voastră. Nu declanșați din primul moment în care acesta intră în raza vizuală și așteptați să se apropie. Declanșați mai rar la început până când animalul se obișnuiește cu zgomotul iar apoi puteți continua cu rafale de imagini. Urmăriți

animalul prin vizor și încercați să îi intuiți mișcările. Cu cât petreceți mai multe ore împreună cu acesta cu atât îi veți putea învăța mișcările și comportamentul și veți putea obține cele mai interesante și inedite compoziții.

Lumea animalelor este cu siguranță una spectaculoasă, și chiar dacă uneori pânda sau plimbarea nu vă aduce imagini interesante, cu siguranță veți fi câștigați din alte puncte de vedere. Să stai lângă un animal, chiar aflat la distanță și să poți să îl urmărești nestingherit, este întotdeauna o plăcere.

next

În numărul următor la rubrica **Practic** vom discuta despre fotografierea apei.

Călător prin PATAGONIA

text și foto: Dumitru Dabija

Îmi doream să ajung în Patagonia de câțiva ani deja, de când văzusem niște fotografii ale unui fotograf scoțian, Bruce Percy, cu un loc atât de frumos încât părea ireal. Fotografiile prezentau Parcul Național Torres del

Paine din Patagonia, Chile.

În luna noiembrie, care în emisfera sudică înseamnă începutul primăverii, am ajuns în Torres del Paine pregătit cu aparatul de fotografiat, echipament de munte și... multă răbdare. Patagonia

este recunoscută pentru vremea nefavorabilă, schimbările rapide de temperatură, ploile abundente și, nu în ultimul rând, vântul extraordinar de puternic.

Am petrecut două săptămâni în Parc, fotografiind în diverse locații, în general la primele ore ale dimineții și seara târziu. Zilele sunt foarte lungi, cu răsăritul la ora 05:10 și apusul la 22:00, ceea ce nu-mi dădea foarte mult timp pentru odihnă. Dar în acel loc, odihna m-a preocupat cel mai puțin.

Majoritatea turiștilor din parc aleg să parcurgă un traseu devenit clasic, numit "W", din cauza formei pe care o căpătă, parcurgând masivul de la Est la Vest sau invers. Întrucât interesul meu era întâi de toate fotografic, am ales să renunț la a parcurge traseul clasic în întregime, și să explorez alte zone din parc, care sunt mai puțin umblate și pot oferi perspective noi asupra munților - cum este Lacul Sarmiento, Laguna Verde sau Laguna Azul.

Câteva dimineți norocoase mi-au

arătat culori ireale, momente în care m-am simțit extrem de norocos să pot participa la acel spectacol fantastic de lumină care se schimbă incredibil de repede, fiecare minut aducând noi nuanțe, ca într-un festival al culorilor. Parcul abundă și în animale sălbatice, cele mai spectaculoase fiind condorul și puma, dar de asemenea la primele ore ale dimineții se pot vedea flamingo pe Laguna Amarga, iar guanaco-ul, simbolul Patagoniei, poate fi întâlnit aproape la tot pasul.

O tură fotografică de vis, într-un loc

superb pe care îl recomand tuturor celor pasionați de fotografie și călătorii.

Majoritatea fotografiilor au fost trase de pe trepid, în principal din cauza vântului foarte puternic dar și a timpilor mari de expunere pe care i-am folosit. Am folosit două filtre ND (1 și 2 f-stops), filtru de polarizare și două filtre ND Gradual (1 și 2 f-stops).

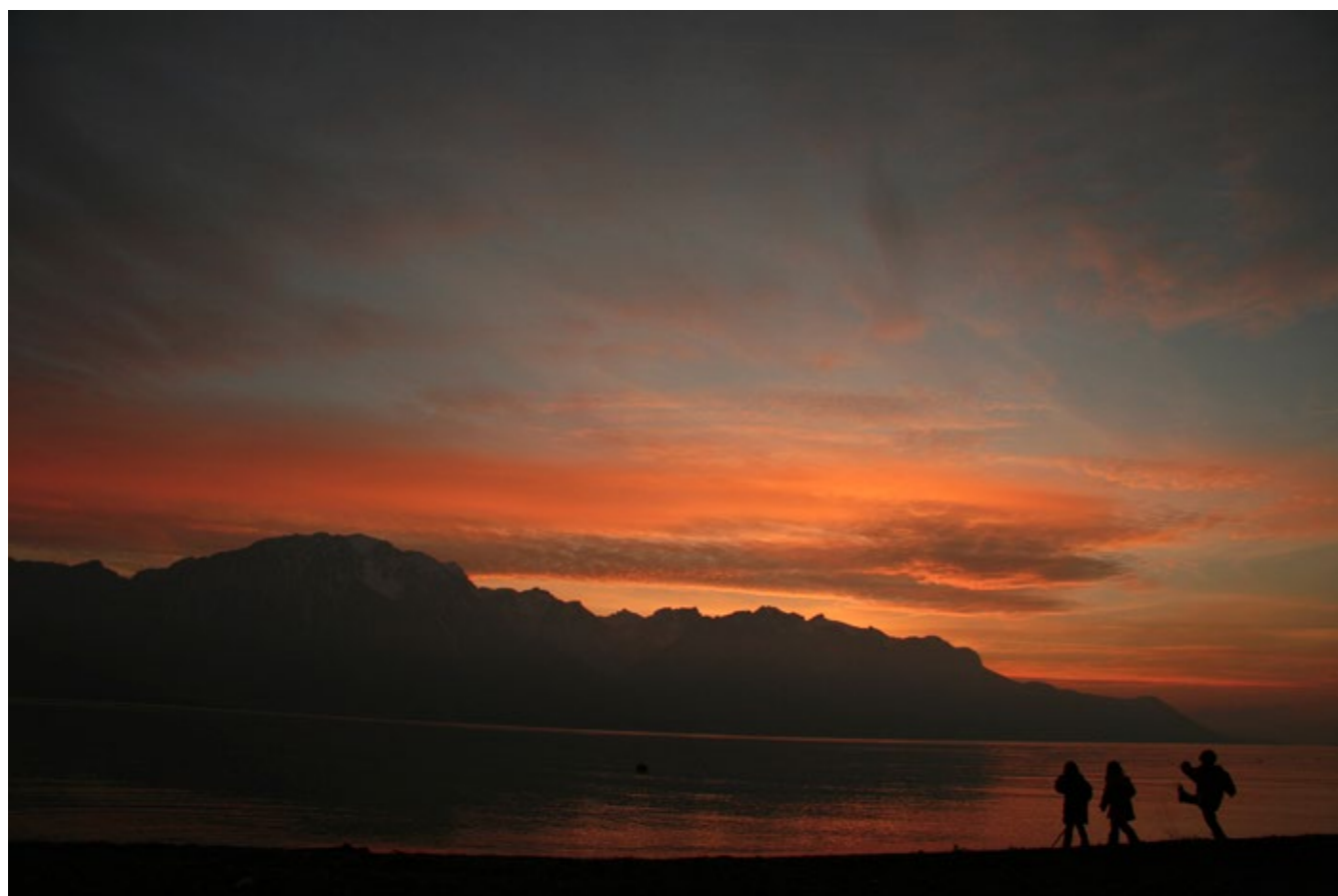
Dumitru Dabija | Montreal (Canada)

www.dabija.net

MONTREUX

text și foto: Dragoș Brătășanu

S-a întâmplat să ajung în Montreux acum vreo două ierni când conduceam liniștit pe malul lacului Geneva, în drum spre Franța. Multe povești auzisem înainte și mai multe povești au făcut celebru micul orășel de pe dealurile elvețiene din cantonul Vaud, dar se știe bine că poveștile de multe ori descriu ce văd ochii celorlalți, uneori fără să aibă vreo legătură

cu realitatea personală a celui care ascultă.

Deși Elveția este un incredibil atelier al ceasornicarilor, iar istoria lasă lucrările lor a fi ușor confundate cu opere de artă, timpul acolo curge mai încet decât la noi. Înainte să intru în oraș am făcut un mic popas pe o plajă de pe malul lacului să privesc răsăritul. Imaginea munților care

ascundeau soarele de privirea mea, împreună cu cei câțiva copii care se jucau și se bucurau de aerul curat și culorile dimineții, mi-au amintit de bunici. “...se spune că Dumnezeu pictează...” îmi spunea bunicul când ne pierdeam în poveștile serilor de acum mulți ani.

Pe dealurile însozite ale orașului precum și în toată zona de-a lungul drumului de la Montreux la Lavaux sunt cultivați struguri, regiunea devenind celebră pentru vinurile pe care le oferă încă de acum 800 de ani. Chiar dacă drumul m-a dus pe acolo la sfârșitul lui decembrie, pantele cu vii de lângă șosea erau desenate geometric pentru primăvara următoare.

Una din cele mai mari trupe rock, cu care timpul încă este prieten, spune povestea cazinoului din Montreux. În 1971, pe când se aflau la înregistrări, un fan al lui Frank Zappa a dat foc Cazinoului Montreux cu un pistol de semnalizare, dacă vă amintiți de “Smoke on the water” de la Deep Purple. Pe lângă ei, în Montreux au mai venit la înregistrări și alte trupe, ca Led Zeppelin sau Queen. În fiecare an la început de toamnă, localnicii dedică o zi în memoria lui Freddie Mercury. Pe lângă acest festival, în centrul orașului, în cea mai mare piață, Place du Marché, o statuie a lui Freddie amintește de istoria rock a orașului Montreux. Am pierdut multe ore uitându-mă la festivalul care are

loc an de an în miez de iulie de 43 de ani încoace, devenit astăzi cel mai important rendez-vous jazz european. Din 1967 până acum, de la Miles Davis, Ray Charles până la David Bowie și Massive Attack au urcat pe renumita scenă din Montreux, oferind publicului prezent multe curiozități muzicale ce doar acolo pot fi văzute și auzite.

Micul oraș oferă de toate pentru toți. Fie că te afli acolo pentru o întâlnire de afaceri sau în vacanță, fie că te ascunzi de ochii lumii pentru o nuntă restrânsă de vis, sau că ești doar în trecere la o cafea, există locuri pe gustul tuturor.

Hotelurile de lux oferă priveliști minunate clienților iar cluburile și

zonele comerciale din centru sunt la discreție pentru a satisface plăcerile ludice ale vizitatorilor.

Cafenelele se întind în soarele dimineții pe malul lacului Geneva sau mai sus pe dealuri, ademenind turiștii cu aburi de cafea și ciocolată.

Este minunat să ieși la jogging de-a lungul apei, sau chiar la o plimbare în răcoarea serii. Drumul de lângă lac este departe de sosea și doar păsările distrag puțin atenția de la liniștea pe care o aduce noaptea.

Odată ieșit din oraș, am făcut o ultimă oprire la castelul Chillon, care l-a inspirat cândva pe Lord Byron în a scrie "Prisoner of Chillon" iar acum veghează la iahturile și ambarcațiunile cu pânze. Locul păstrează încă între

cărămizile reci amintirea lorzilor francezi sau a domnilor italieni care călătoreau în zonă.

Pentru cei care petrec mai multe zile aici, există Riviera Elvețiană, un traseu care pleacă de la Geneva până în partea cealaltă a țării, la Montreux, pe malul lacului, având opriri în toate orașele cheie.

Fie că mergi în Elveția pentru peisajele pictate de ghețari pe pânza albastră a țării sau pentru shopping la Geneva, Montreux se află în apropiere și merită să-i acorzi o seară pentru o plimbare pe lac sau pe plajă, o noapte pentru vise liniștite sau emoții de cazino, și o dimineață pentru o cafea și o bucățică de ciocolată cu lapte.

Vei uita puțin ce este în afara lui, vei privi înăuntrul tău și vei vedea ceva frumos.

Nu vedem lucrurile așa cum sunt ele, le vedem așa cum suntem noi...

Dragoș Brătășanu | București
www.dragosbratasanu.com

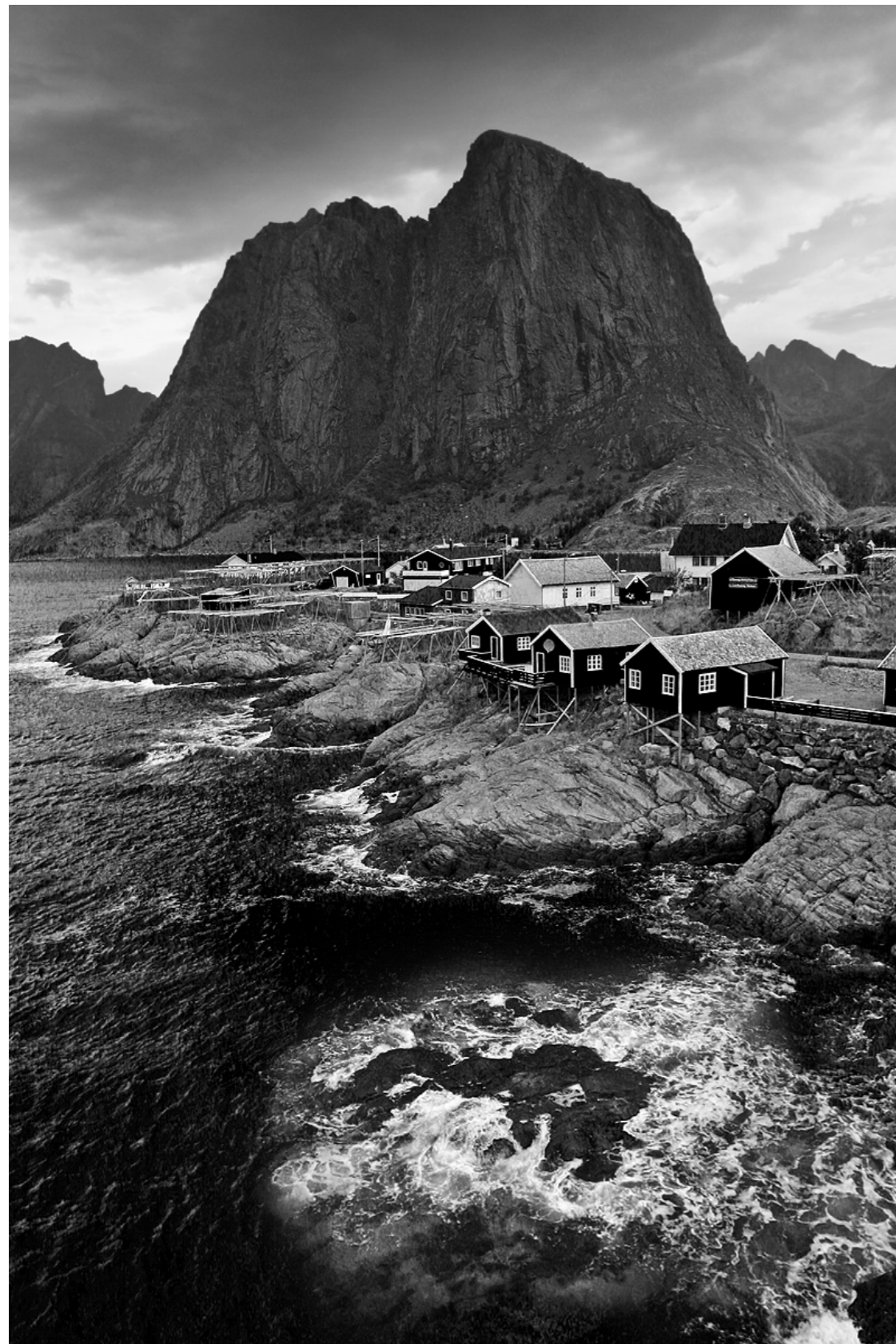
ARTICOLUL TĂU

Este greu să ajungi la o concluzie unanimă atunci când vine vorba despre fotografie. O imagine bună este combinația reușită dintre idee, originalitate și realizare tehnică. Însă, provocarea apare atunci când trebuie să mai adaugi câteva cuvinte unei fotografii.

Trimite-ne un articol care să abordeze orice subiect de interes pentru PHOTO Travel și vei avea șansa ca articolul tău să apară în ediția următoare a revistei. Textul trebuie însoțit și de imagini sugestive.

Așteptăm propunerea ta pe adresa : articolultau@phototravel.ro

CERINȚE: max. 1000 cuvinte | redactare cu diacritice
max. 10 fotografii | jpg | 1024 pixeli latura mare | 72 dpi

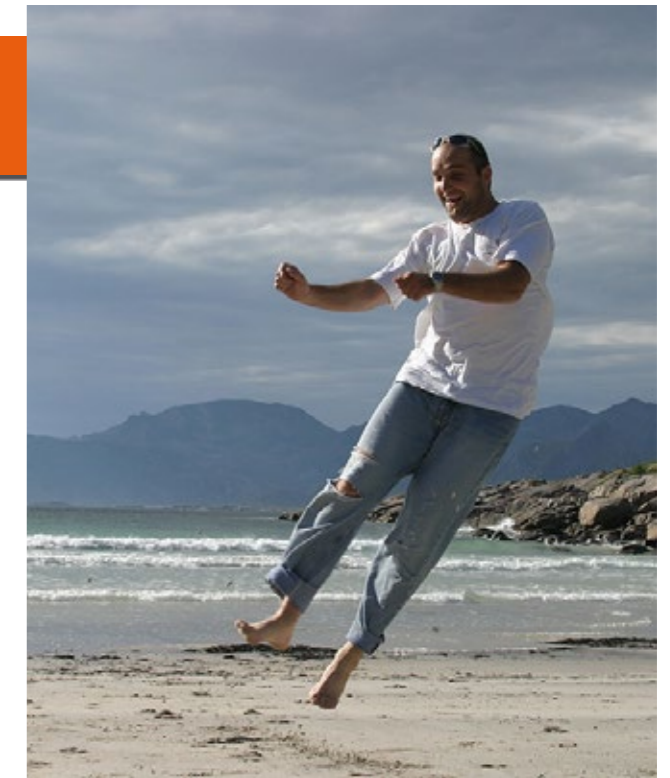

Cosmin Dănilă – Originar din Brașov avea să se stabilească în Edmonton (Canada); pasiunea pentru fotografie s-a materializat în ocupație principală pe parcursul anilor, specializându-se pe fotografia de nuntă și pe foto-jurnalism. Este inițiatorul și realizatorul proiectului vizual Patrimoniul Românesc, ce are drept scop promovarea obiectivelor naturale și culturale, de pe teritoriul României, incluse pe lista patrimoniului mondial UNESCO:
www.patrimoniuromanesc.ro.

Fotografia câștigătoare a fost surprinsă în Lofoten. La vremea aceea aveam Canon 10D și Canon 16-35 f:2.8.

Se spune că e mai interesant drumul decât destinația. Cu siguranță așa a fost în cazul nostru, în august 2005, când am pornit într-o excursie de 12000 de km și trei săptămâni, cu mașina personală. Destinația? Punctul cel mai nordic al Europei. Drumul până acolo? De neuitat. Povestea ar “sună” mult mai bine în imagini, dacă ar fi cineva să le organizeze. Dar asta este o altă aventură.

Capitolul din imagine reprezintă un tărâm ireal, dincolo de Cercul Polar, la o aruncătură de telefotografie de coasta Norvegiei, unde un grup de insule ascuțite străpunge valurile: Arhipelagul Lofoten. Am ajuns seara târziu pe un țărm stâncos și aparent neprietenos, iar a doua zi m-am

© Narcis Tarcea

trezit înaintea soarelui ca să profit cât mai mult de această minune a naturii. E greu de explicat în cuvinte frumusețea sălbatică ce prindea formă și culoare odată cu răsăritul, de aceea nici nu voi încerca, cert e că mi s-ar fi părut foarte firesc să dau nas în nas cu Gandalf și tovarășii lui în orice moment. Ziua a trecut mult prea repede și a trebuit să ne întoarcem pe continent, să ne continuăm drumul spre destinația finală.

Cosmin Dănilă

www.cosmindanilaphotography.com

Am admirat creații gingașe ale naturii înconjurătoare, am simțit delicatețea petalelor în adierea vântului, am străbătut imaginar câmpuri multicolore, ne-am răsfățat în culorile vii ale florilor învăluite de raze jucăușe și pentru toate acestea le mulțumim celor care ne-au trimis fotografii pentru tema “**FLORAL**”.

Vă prezentăm imaginile câștigătoare:

Locul I - Un curs foto

Adrian Mihail Ionescu - Constanța

Locul II

Adrian Văju - Brașov

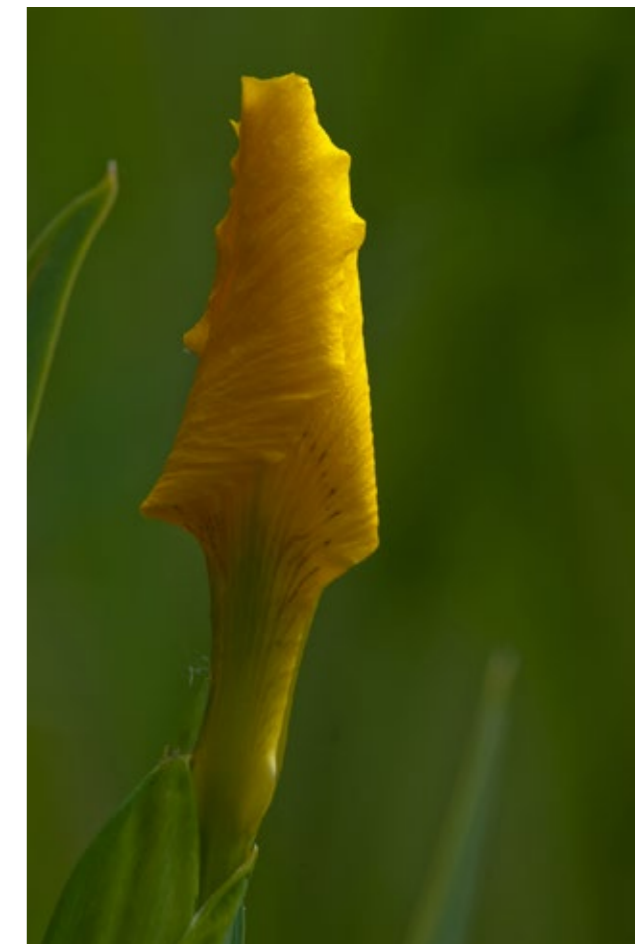
Locul III

Gheorghe Constantin Soare - Braşov

Gabriel Stanciu - Bucureşti

Ersek Eduard - Braşov

Iliuţă Goean - Uzlina

Andra Secelean - Braşov

*Mai multe fotografii
din selecția finală
puteți găsi pe
www.phototravel.ro*

PHOTO Travel lansează pentru luna august concursul cu tema "PĂDUREA".

Îl adresăm celor ce doresc să fugă de zgomotul orașului agitat într-o după-amiază a săptămânii, să respire verdele crud și îmbătător al arborilor, să se minuneze de coroanele bogate și răcoroase ale acestora, să se bucure de aerul curat, sau sunt doar dornici să profite de bogățiile naturale care încă le sunt la îndemână.

Pentru înscriere la concurs așteptăm maxim două fotografii în format digital, respectând tematica propusă. Acestea pot fi trimise de pe site-ul nostru:

www.phototravel.ro, accesând secțiunea CONCURS sau prin e-mail la adresa concurs@phototravel.ro.

Un juriu va selecta imaginile primite, iar fotografiile cu cel mai bun punctaj vor fi publicate în numărul viitor al revistei. Câștigătorul concursului va fi premiat cu un binoclu din gama compactă Nikon, Sport Lite 10x25.

Termenul limită de înscriere: 25 iulie 2009.

CERINȚE: jpg | 1200 pixeli latura mare | 72 dpi (se acceptă resize la imagini)

Nume fișier: Prenume_Nume-Titlul_fotografiei.

Este permisă numai o editare de bază a fotografiilor înscrise în concurs.

Nu se acceptă imagini manipulate digital.

Numele Nikon rezonază mai ales cu gamele de aparate foto și obiective. Mai puțin cunoscut este faptul că istoria Nikon a început în anul 1917 cu producerea lentilelor și a binocurilor. Sport Lite 10x25 este un binoclu din gama compactă Nikon, oferind imagini clare și luminoase, dar în același timp fiind extrem de versatil și ușor de ținut la îndemână. Aceste caracteristici îl recomandă pentru utilizarea în vacanțe, pentru studierea naturii, fără însă a ocupa prea mult spațiu în bagaj.

Pentru numărul următor tema concursului este "PĂSĂRI".

At the heart of the image

Mai aproape
de natură

Gama de produse Nikon Sport Optics oferă iubitorilor de natură posibilitatea de a cunoaște mediul înconjurător, fie că este vorba de floră, faună sau spațiul cosmic. Oricare ar fi pasiunea dumneavoastră, Nikon vă oferă optica excepțională de care aveți nevoie.

next

august 2009 (număr dublu)

FOCUS:

Olivier Bourguet

PROFIL:

Dorin Bofan

SPECIAL:

Patrimoniul UNESCO al
României

FOTOLOCAȚIE:

Delta Dunării

ECHIPAMENT:

Test de teren

PRACTIC:

Fotografierea apei

Galeria online

PHOTO TRAVEL

Fotografi hoinari prin natură,
călători incurabili, descoperitori de civilizații
și observatori ai faunei

UNIȚI-VĂ

Te așteptăm să înscrii cele mai bune fotografii
pe www.phototravel.ro

Literatură

Informare

Rețete

Personalități

Vacanță

Produse

Artă

Media

Obiceiuri

5 940000 000000

produs în.ro

Construim lista produselor românești de calitate